

WERSJA SKRÓCONA

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU LIBERECKIEGO 2021-2027

Strategia została zatwierdzona przez Radę Kraju Libereckiego
uchwałą nr 211/20/ZK w dniu 23 czerwca 2020 roku.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. CZĘŚĆ PROJEKTOWA.....	5
KRAJ DOBRZE PROSPERUJĄCY	9
KRAJ ATRAKCYJNY	17
KRAJ DOBRZE SKOMUNIKOWANY	29
KRAJ OPIEKUŃCZY	41
KRAJ WSPÓŁPRACUJĄCY	63
KRAJ ZIELONY	77
3. POWIĄZANIE DOKUMENTU Z KWESTIĄ ZMIAN KLIMATYCZNYCH I INTELIGENTNYMI ROZWIĄZANIAMI	87
4. ZAKOŃCZENIE.....	88
5. OBJAŚNIENIE POJĘĆ I SKRÓTÓW	90

1. WSTĘP

Dokumenty strategiczne i koncepcyjne kraju są ważnym narzędziem realizacji założeń polityki regionalnej. Monitorują one dotychczasowy oraz przedstawiają plan przyszłego rozwoju obszaru danego kraju, a ich celem jest zapewnienie wszechstronnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Na poziomie kraju podstawowym dokumentem koncepcyjnym polityki regionalnej jest Strategia Rozwoju Kraju tworzona i zatwierdzana przez jego władze samorządowe. Obowiązek przygotowania rzeczowego dokumentu wynika z ustawodawstwa, a mianowicie z ustawy nr 129/2000 Dz.U. Rep. Czeskiej o krajach oraz nowelizowanej ustawy nr 248/2000 Dz.U. Rep. Czeskiej o wsparciu rozwoju regionalnego.

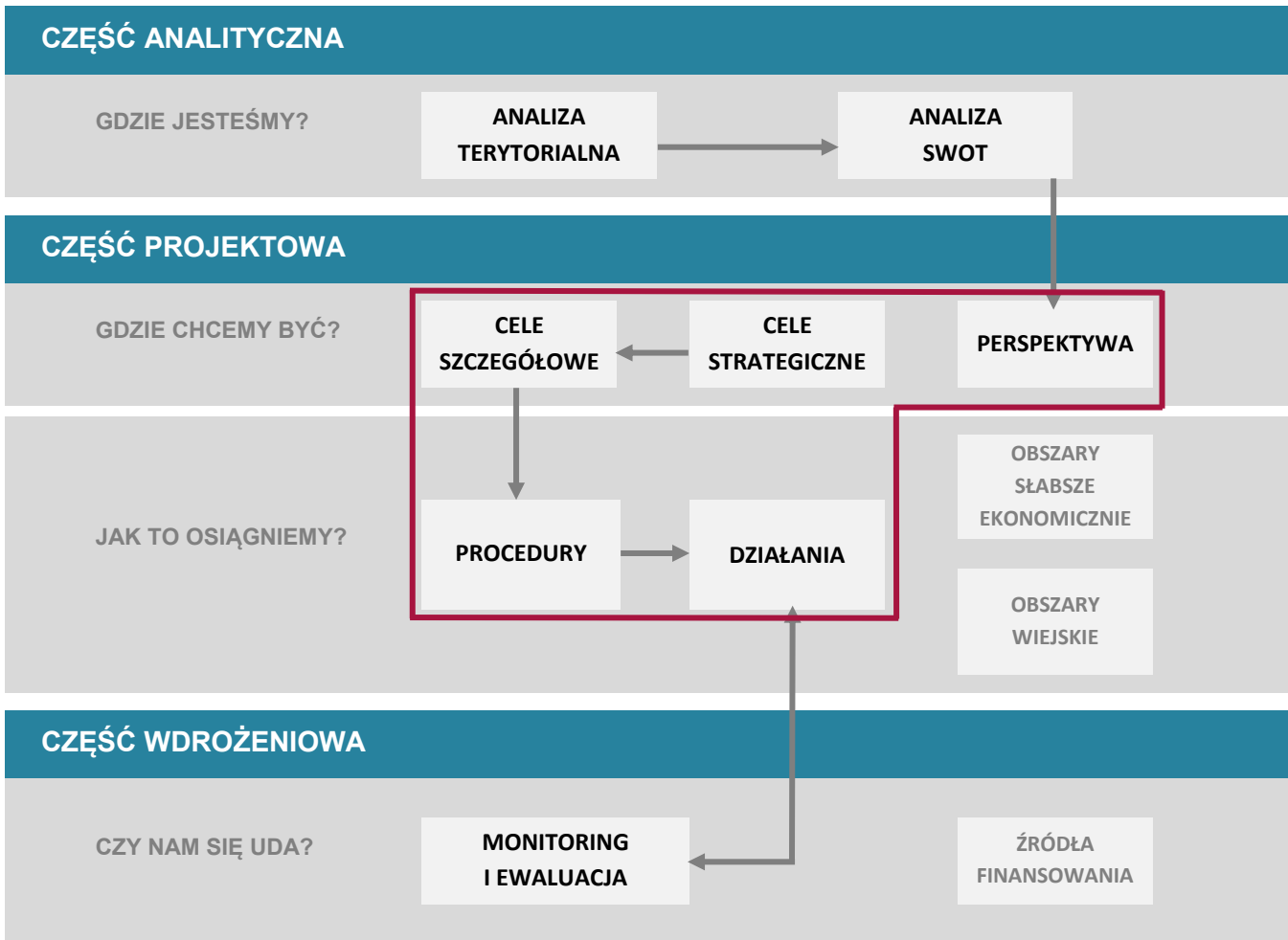
Strategia Rozwoju Kraju jest istotna również ze względu na to, że jest wykorzystywana do opiniowania i zatwierdzania planów, projektów i działań ubiegających się o wsparcie finansowe z środków europejskich, państwowych lub regionalnych. Dokument ten jest zatem ważną koncepcją, z którą muszą być zgodne wszelkie plany i projekty tworzone na poziomie regionalnym regionalnym muszą być zgodne. Strategia Rozwoju Kraju stanowi ogólne ramy dla ministerialnych i regionalnych dokumentów koncepcyjnych na poziomie kraju.

Strategia Rozwoju Kraju Libereckiego 2021-2027 jest zatem dokumentem koncepcyjnym polityki regionalnej kraju libereckiego na lata 2021-2027, którego celem jest przedstawienie działań, które doprowadzą nie tylko do realizacji określonych wytycznych polityki regionalnej na szczeblu UE i Czech, ale przede wszystkim, do rozwiązywania problemów, realizacji potrzeb i zrównoważonego rozwoju całego terytorium kraju libereckiego.

Przy opracowywaniu Strategii kierowano się podejściem, które zakładało, że jej znacząca część powstała w wyniku konsultacji ze społeczeństwem w ramach tematycznych grup roboczych, co przyczyniło się do otrzymania przez kraj liberecki wyróżnienia nadawanego przez Państwową Sieć Zdrowych Miast za stosowanie dobrych praktyk polegających na planowaniu strategicznym wspólnie ze społeczeństwem.

1.1 STRUKTURA DOKUMENTU

Wersja skrócona, w przeciwieństwie do wersji kompletnej, zawiera jedynie wyżej wymienione rozdziały.

2. CZĘŚĆ PROJEKTOWA

2.1 STRUKTURA CZĘŚCI PROJEKTOWEJ

PERSPEKTYWA DLA KRAJU LIBERECKIEGO

stan idealny dla kraju libereckiego w roku 2027

Kraj liberecki jako spójna zbiorowość wykształconych, odpowiedzialnych, kreatywnych i aktywnych ludzi z powodzeniem dostosowuje się do globalnych zmian i trendów.

Dobrze prosperująca gospodarka, inteligentna infrastruktura, otwarta administracja publiczna, przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego i możliwości zagospodarowania przestrzennego pomagają zniwelować nierówności ekonomiczne i społeczne, sprawiając, że kraj liberecki jest atrakcyjnym miejscem do życia.

CELE STRATEGICZNE

KRAJ DOBRZE PROSPERUJĄCY

KRAJ ATRAKCYJNY

KRAJ DOBRZE SKOMUNIKOWANY

KRAJ OPIEKUŃCZY

KRAJ WSPÓŁPRACUJĄCY

KRAJ ZIELONY

CELE SZCZEGÓŁOWE

17 celów szczegółowych

Określone obszary tematyczne w ramach poszczególnych celów strategicznych o jasno zdefiniowanej wizji, czyli tego, jak będzie wyglądać idealna sytuacja danego obszaru w 2027 roku.

PROCEDURY

51 procedur

Zbiór działań o jednakowym lub podobnym celu.

Uzupełnieniem każdej procedury są odniesienia do pozostałych procedur Strategii, odniesienia do aktualnych Zasad Rozwoju Terytorialnego Kraju Libereckiego oraz zbiór wskaźników umożliwiających monitorowanie zmian wprowadzanych przez daną procedurę.

DZIAŁANIA

511 działań

Konkretne działania, przedsięwzięcia lub plany prowadzące do osiągnięcia wyznaczonych celów i tym samym do realizacji perspektywy.

2.2 STRUKTURA CELÓW STRATEGICZNYCH I CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

A KRAJ DOBRZE PROSPERU- JĄCY	REAKTYWNY RYNEK PRACY A1 A1.1 Zatrudnienie	KONKURENCYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, ROZWÓJ I INNOWACJE A2 A2.1 Przedsiębiorczość A2.2 Badania i rozwój A2.3 Środowisko innowacyjne
	RUCH TURYSTYCZNY JAKO ISTOTNY SEKTOR GOSPODARKI B1 B1.1 Usługi i infrastruktura turystyczna B1.2 Zarządzanie i promowanie turystyki B1.3 Pracownicy sektora turystycznego	SPORT DLA KAŻDEGO B2 B2.1 Infrastruktura sportowa B2.2 System i organizacja sportu B2.3 Imprezy sportowe
B KRAJ ATRAKCYJNY	NIEZAWODNY TRANSPORT C1 C1.1 Transport drogowy C1.2 Transport kolejowy C1.3 Inne rodzaje transportu C1.4 Usługi transportowe C1.5 Zarządzanie transportem i łączenie w sieć środków transportu	INTELIWENTNE SIECI C2 C2.1 Energetyka C2.2 Gospodarka wodna C2.3 Technologie informacyjno-telekomunikacyjne
	EDUKACJA DLA PRZYSZŁOŚCI D1 D1.1 Pracownicy sektora edukacji D1.2 Równe szanse w dostępie do edukacji D1.3 Infrastruktura i wyposażenie ośrodków edukacyjnych D1.4 Jakość i efektywność kształcenia	ODPOWIEDZIALNA OPIEKA ZDROWOTNA D2 D2.1 Profilaktyka i opieka zdrowotna D2.2 Pracownicy służby zdrowia D2.3 Sieć usług zdrowotnych D2.4 Zarządzanie usługami zdrowotnymi
C KRAJ DOBRZE SKOMUNIKO- WANY	OTWARTE ZARZĄDZANIE I ROZWÓJ TERYTORIALNY E1 E1.1 Wszechstronna współpraca E1.2 Zrównoważony rozwój terytorium E1.3 Inteligentne zarządzanie terytorium E1.4 Wspólnota obywatelska	MIASTA ATRAKCYJNE DO ŻYCIA E2 E2.1 Mieszkanie E2.2 Przestrzeń w miastach E2.3 Rozwój miast i służb publicznych
	CZYSTE ŚRODOWISKO F1 F1.1 Ochrona przed skutkami wpływu człowieka na środowisko F1.2 Usuwanie negatywnych skutków wpływu na środowisko	SZACUNEK DO PRZYRODY I KRAJOBRAZU F2 F2.1 Dbanie o krajobraz i jego wykorzystanie
D KRAJ OPIEKUNCY		
E KRAJ WSPÓLPRA- CUJĄCY		
F KRAJ ZIELONY		

ŻYWA KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

B3

B3.1 Kultura

B3.2 Dziedzictwo kulturowe

PRZYJAZNE I DOSTĘPNE USŁUGI SOCJALNE

D3

D3.1 Osoby korzystające z usług socjalnych

D3.2 Dostawcy usług socjalnych

D3.3 Sieć usług socjalnych

D3.4 Zarządzanie usługami socjalnymi

D3.5 System pomocy i ochrony socjalnej

BEZPIECZNE MIEJSCE DO ŻYCIA

D4

D4.1 Zjawiska przestępczości i patologii

D4.2 Zarządzanie kryzysowe

D4.3 Przygotowanie mieszkańców na wypadek sytuacji
wyjątkowych lub kryzysowych

ŚWIADOME OBSZARY WIEJSKIE

E3

E3.1 Publiczna infrastruktura i służby na obszarach wiejskich

E3.2 Ludzie na obszarach wiejskich

E3.3 Zarządzanie obszarami wiejskimi

PRZYJAZNE DLA ŚRODOWISKA ROLNICTWO I GOSPODARKA LEŚNA

F3

F3.1 Rolnictwo

F3.2 Gospodarka leśna

KRAJ DOBRZE
PROSPERUJĄCY

| A

A1 REAKTYWNY RYNEK PRACY

PERSPEKTYWA

Kraj liberecki jest atrakcyjnym i otwartym miejscem dla pracodawców, w którym wprowadzony został funkcjonalny system współpracy podmiotów rynku pracy, w tym koordynacja instrumentów wsparcia mieszkańców regionu, pracodawców oraz pozostałych podmiotów.

Kwestii zatrudnienia poświęcona jest odpowiednia, skoordynowana uwaga, co umożliwia większą elastyczność w zakresie tak podaży jak i popytu, co pozytywnie wpływa na aktywizację zawodową poszczególnych grup społecznych.

A1.1 ZATRUDNIENIE

DZIAŁANIA

- A1.1a. Wspieranie mobilności i elastyczności pracowników
- A1.1b. Wspieranie zatrudnienia, równego dostępu oraz różnych form zatrudnienia wśród grup społecznych zagrożonych bezrobociem i tzw. grup wrażliwych (osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, kobiety wracające z urlopów macierzyńskich, mniejszości narodowe i cudzoziemcy itd.), w tym podnoszenie świadomości pracodawców
- A1.1c. Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami rynku pracy w celu zapewnienia elastycznej odpowiedzi na bieżące potrzeby rynku pracy
- A1.1d. Rozwijanie współpracy pomiędzy szkołami i pracodawcami w zakresie profesjonalnego przygotowywania uczniów, studentów oraz pedagogów do wejścia na rynek pracy (praktyki, staże itd.)
- A1.1e. Wspieranie działań prowadzących do równowagi pomiędzy życiem rodzinnym i zawodowym, w tym działań, które promują równy dostęp do zatrudnienia dla kobiet i mężczyzn
- A1.1f. Wprowadzanie elastycznych form organizacji pracy i wynagrodzenia (współdzielenie miejsca pracy, praca w niepełnym wymiarze godzin, elastyczne godziny pracy itd.)
- A1.1g. Promowanie informowania o możliwościach zatrudnienia
- A1.1h. Rozwijanie poradnictwa zawodowego w szkołach oraz programów doradczych i programów prowadzących do zatrudnienia
- A1.1i. Przygotowywanie, tworzenie i wdrażanie programów edukacyjnych z uwzględnieniem współpracy między pracodawcą a placówką edukacyjną
- A1.1j. Poszerzanie i utrzymywanie oferty programów przekwalifikowujących
- A1.1k. Wspieranie w zdobywaniu doświadczenia zawodowego i w wypracowywaniu korzystnych nawyków u osób bezrobotnych i osób częściowo niezdolnych do pracy (prace społecznie użyteczne, społecznie efektywne miejsca pracy, szkolenia zawodowe, praktyki, staże itd.)
- A1.1l. Podnoszenie jakości środowiska pracy
- A1.1m. Rozwijanie wysokiej jakości infrastruktury wykorzystywanej do kształcenia zawodowego i innych działań związanych z przygotowaniem zawodowym uczniów, studentów i nauczycieli

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

1, 2, 3, 4

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

D1, D3

A2 KONKURENCYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, BADANIA, ROZWÓJ I INNOWACJE

PERSPEKTYWA

Kraj liberecki to otwarte i atrakcyjne środowisko przedsiębiorcze z odpowiednią liczbą wykwalifikowanych, zdolnych i kreatywnych ludzi, rozwijających konkurencyjną przedsiębiorczość, innowacje, badania oraz rozwój.

Gospodarka kraju libereckiego działa w oparciu o kreatywne i innowacyjne firmy oraz instytucje odnoszące sukcesy na światowym rynku naukowo-badawczym, jednocześnie wykorzystujące potencjał jaki oferuje czerpanie z zasobów o długiej tradycji.

Obszary związane z badaniami i rozwojem opierają się na wzajemnej współpracy firm i instytucji, wynikają z realnych potrzeb, a ich rezultaty znajdują zastosowanie w życiu codziennym.

A2.1 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

DZIAŁANIA

A2.1a.	Wspieranie działań zwiększających atrakcyjność inwestycyjną kraju w celu rozwijania dziedzin o wyższej wartości dodanej
A2.1b.	Rozwijanie istniejących i nowych narzędzi wspierających przedsiębiorców rozpoczynających działalność i firmy na wczesnym etapie rozwoju
A2.1c.	Tworzenie warunków przyczyniających się do wzmacniania poszczególnych działań z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej i współpracy między podmiotami gospodarczymi
A2.1d.	Wspieranie integracji lokalnych firm z klastrami branżowymi z udziałem instytucji naukowych
A2.1e.	Wspieranie działalności eksportowej przedsiębiorstw, zaangażowanie w międzynarodowe sieci współpracy oraz międzynarodowe projekty
A2.1f.	Wspieranie regionalnych produktów, tradycyjnej produkcji i rzemiosła, lokalnej konsumpcji i krótkich łańcuchów dostaw
A2.1g.	Wspieranie przedsiębiorstw w ekonomicznie słabszych obszarach kraju
A2.1h.	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej
A2.1i.	Rozwijanie otwartych usług doradczych dla przedsiębiorców
A2.1j.	Wspieranie działań prowadzących do pogłębienia społecznej i środowiskowej odpowiedzialności firm
A2.1k.	Wykorzystywanie narzędzi marketingowych do promocji regionu i działalności gospodarczej w regionie
A2.1l.	Zwiększanie zainteresowania przedsiębiorczością i rozpowszechnianie wiedzy na temat sukcesów przedsiębiorczych
A2.1m.	Promowanie wykorzystania wiedzy i umiejętności we wzornictwie użytkowym i przemysłowym
A2.1n.	Monitorowanie niezagospodarowanych terenów przemysłowych i budynków (brownfields) oraz wspieranie ich wykorzystywania do działalności gospodarczej
A2.1o.	Tworzenie infrastruktury do cyfryzacji i przechowywania danych
A2.1p.	Edukowanie firm w zakresie digitalizacji, transformacji cyfrowej i nowych technologii
A2.1q.	Redukowanie obciążeń administracyjnych względem przedsiębiorców

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, B3, C2, D3, E1, F1, F3

A2.2 BADANIA I ROZWÓJ

DZIAŁANIA

A2.2a.	Podnoszenie jakości infrastruktury wspierającej i wyposażenia sprzętowego ośrodków badawczych
A2.2b.	Wspieranie powstawania i funkcjonowania korporacyjnych ośrodków badawczo-rozwojowych
A2.2c.	Tworzenie wspólnej infrastruktury dla badań i rozwoju
A2.2d.	Promowanie stosowania osiągnięć badawczo-rozwojowych w życiu codziennym
A2.2e.	Wspieranie działań na rzecz pogłębiania współpracy i funkcjonalnego łączenia sektora badawczo-rozwojowego ze środowiskiem przedsiębiorców
A2.2f.	Promowanie i popularyzacja osiągnięć sektora badawczo-rozwojowego na arenie krajowej i międzynarodowej
A2.2g.	Wspieranie korzystania z ochrony osiągnięć sektora badawczo-rozwojowego
A2.2h.	Rozwijanie międzynarodowej mobilności edukacyjnej studentów i pracowników naukowych
A2.2i.	Wspieranie działań na rzecz przyciągania, rozwoju i utrzymania najlepszych naukowców i studentów
A2.2j.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników sektora badawczo-rozwojowego
A2.2k.	Wspieranie zaangażowania regionalnych zespołów badawczych w projekty krajowe i międzynarodowe
A2.2l.	Koncentrowanie działań na kierunkach strategicznych z zakresu badań i rozwoju na poziomie krajowym i międzynarodowym, doskonałość badawcza

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

12, 13, 14

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, D1, D2

DZIAŁANIA

- A2.3a. Wspieranie działalności i rozwoju infrastruktury do opracowywania i produkcji prototypów, aplikacji i wdrażania pomysłów
- A2.3b. Wspieranie wprowadzania innowacji produktów, usług, technologii, maszyn i urządzeń produkcyjnych
- A2.3c. Rozwijanie narzędzi wspierających innowacyjną działalność przedsiębiorców oraz działalność badawczo-rozwojową
- A2.3d. Promowanie procesów innowacyjnych i ich wyników
- A2.3e. Rozwijanie partnerstwa między podmiotami tworzącymi środowisko innowacyjne i środowisko przedsiębiorców
- A2.3f. Wspieranie działalności w klastrach i platform technologicznych
- A2.3g. Wprowadzanie narzędzi służących do realizacji koncepcji inteligentnej specjalizacji w regionie
- A2.3h. Kształcenie osób posiadających wiedzę z zakresu innowacyjnego know-how, rozwijanie narzędzi służących do rozwijania osób utalentowanych oraz ich pozyskiwanie ze środowiska spoza regionu

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

15

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, D1, D2

KRAJ
|
ATRAKCYJNY

B

B1 RUCH TURYSTYCZNY JAKO ISTOTNY SEKTOR GOSPODARKI

PERSPEKTYWA

Turyści odwiedzają kraj liberecki ze względu na jego wyjątkowe walory kulturowe i wartości przyrodnicze, zróżnicowaną i wysokiej jakości ofertę usług, odpowiednią infrastrukturę oraz funkcjonalną, dostępną sieć zielonych szlaków z łatwo dostępnymi atrakcjami turystycznymi.

Kraj liberecki jest sprawdzoną i czytelną marką zbudowaną w oparciu o pełną i zintegrowaną ofertę dostawców usług turystycznych wykorzystujących inteligentne rozwiązania i kompleksowy skoordynowany marketing.

Stabilne i współpracujące certyfikowane obszary turystyczne tworzą razem z sektorami przedsiębiorstw, non-profit i sektorem publicznym wysokiej jakości warunki dla rozwoju turystyki uwzględniając zrównoważone obciążenie poszczególnych obszarów.

Ruch turystyczny jest postrzegany jako ważny sektor gospodarki zatrudniający wykwalifikowanych, zmotywowanych i znających języki obce pracowników.

Mieszkańcy kraju libereckiego znają swój region, który jest wyjątkowym miejscem do spędzania wolnego czasu również w dni powszednie, z poszanowaniem korzystających z jego walorów odwiedzających.

B1.1 USŁUGI I INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

DZIAŁANIA

- B1.1a. Budowanie, utrzymywanie i przebudowywanie podstawowej i towarzyszącej infrastruktury turystycznej z poszanowaniem granic terytorium (dostępność baz noclegowych, obciążenie poszczególnych obszarów, środowisko, itd.)
- B1.1b. Skoordynowane rozwijanie i utrzymywanie tras turystycznych (pieszych, narciarskich, rowerowych) znajdujących się w systemie lokalizowania obiektów turystycznych, w tym tras biegnących przez obszary graniczne
- B1.1c. Tworzenie konkurencyjnej oferty turystycznej skierowanej do określonych grup odwiedzających (seniorzy, rodziny, szkoły, itd.)
- B1.1d. Wykorzystywanie potencjału kulturowego i środowiska przyrodniczego kraju libereckiego do rozwoju turystyki z uwzględnieniem lokalnej specyfiki
- B1.1e. Tworzenie ośrodków turystycznych związanych z obszarem turystycznym lub produktem (Crystal Valley itd.)
- B1.1f. Wspieranie oferty i sprzedaży łączonych produktów turystycznych i pakietów usług
- B1.1g. Tworzenie i wykorzystywanie narzędzi służących do kolejnego przyjazdu turystów i gości (przyjazdy powtarne)
- B1.1h. Skoncentrowanie oferty turystycznej pod kątem przedłużania pobytu turystów i gości na terenie kraju libereckiego
- B1.1i. Promowanie ekologicznej turystyki o minimalnym wpływie na środowisko naturalne, krajobraz i zdrowie publiczne (w tym retencja wód w regionie)
- B1.1j. Zapewnienie bezbarierowego dostępu do obiektów turystycznych i usług (z uwzględnieniem rozpowszechniania informacji o jego istnieniu)
- B1.1k. Ulepszanie i monitorowanie jakości usług (z uwzględnieniem klasyfikacji i certyfikacji)
- B1.1l. Wdrażanie nowych, inteligentnych technologii i narzędzi komunikacyjnych do tworzenia oferty turystycznej
- B1.1m. Rozbudowywanie, modernizacja i utrzymywanie systemów informacyjnych wykorzystywanych w turystyce

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, B3, C2, D3, E1, F1, F3

B1.2 ZARZĄDZANIE I PROMOWANIE TURYSTYKI

DZIAŁANIA

B1.2a.	Regulowanie liczby odwiedzających i promowanie rzadziej odwiedzanych miejsc w zależności od okresu (poza sezonem), z uwzględnieniem alternatywnych form aktywności w przypadku różnych warunków pogodowych
B1.2b.	Opracowanie oraz wykorzystywanie logo promującego cały kraj (Crystal Valley itd.) oraz jego poszczególne regiony (specyfika lokalna)
B1.2c.	Tworzenie narzędzi zwiększających motywację mieszkańców do odwiedzania miejsc znajdujących się w bezpośredniej okolicy ich zamieszkania (tworzenie oferty, porad itd.)
B1.2d.	Wzajemna współpraca, promowanie i koordynowanie działań marketingowych w zakresie ruchu turystycznego (łączenie kontaktów, komunikacja między podmiotami) z uwzględnieniem naturalnych granic geograficznych obszarów turystycznych
B1.2e.	Wspieranie współpracy pomiędzy podmiotami publicznymi, przedsiębiorstwami i organizacjami non-profit, z uwzględnieniem tworzenia i realizowania wspólnych projektów
B1.2f.	Rozwijanie współpracy transgranicznej w zakresie marketingu w turystyce (dystrybucja, wymiana informacji, wspólne projekty itd.)
B1.2g.	Koordynowanie działalności podmiotów funkcjonujących w ramach sektora turystycznego
B1.2h.	Współpraca między departamentem turystyki i departamentem transportu w zakresie marketingu i promowania destynacji turystycznych oraz możliwości dotarcia do nich środkami komunikacji publicznej
B1.2i.	Wykorzystywanie nowoczesnych technologii i rozwiązań w marketingu sektora turystycznego ze szczególnym uwzględnieniem rynków krajowych i zagranicznych
B1.2j.	Stworzenie systemu potrzebnego do zbierania danych o ruchu turystycznym w granicach kraju i ich praktyczne wykorzystanie, aktywne wykorzystywanie monitoringu odwiedzin turystów w celach marketingowych w ruchu turystycznym
B1.2k.	Wspieranie przyjęcia ustawy o turystyce i innych zmian legislacyjnych

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

26, 27, 28, 29

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, C2, E1

B1.3 PRACOWNICY SEKTORA TURYSTYCZNEGO

DZIAŁANIA

B1.3a.	Podnoszenie kwalifikacji językowych i zawodowych pracowników sektora turystycznego
B1.3b.	Tworzenie i koordynowanie programów edukacyjnych i szkoleniowych organizowanych przez różne podmioty sektora turystycznego
B1.3c.	Tworzenie warunków do spotkań pracowników sektora turystycznego w celu wymiany doświadczeń i wiedzy praktycznej
B1.3d.	Zmniejszanie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na mieszkańców regionu poprzez kontrolowane kierowanie odwiedzin
B1.3e.	Motywowanie obywateli do dostrzegania korzyści płynących z ruchu turystycznego
B1.3f.	Informowanie społeczeństwa i administracji publicznej o znaczeniu ruchu turystycznego i rozwijanie pozytywnego postrzegania ruchu turystycznego

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

30

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, B1, D1, E1

B2 SPORT DLA KAŻDEGO

PERSPEKTYWA

Zarówno mieszkańcy kraju libereckiego jak i turyści odwiedzający ten region spędzają czas wolny na aktywnym wypoczynku, korzystając nie tylko ze sprzyjających ku temu warunków naturalnych, ale także z różnorodnej oferty cenowo dostępnych i jednocześnie finansowo niezależnych obiektów sportowych. Obiekty te są utrzymywane w dobrym stanie technicznym, spełniają wymogi higieniczno-sanitarne, odpowiadają nowoczesnym standardom i są dostępne dla przedstawicieli wszystkich grup wiekowych, również dla osób z niepełnosprawnościami.

Osoby funkcjonujące i pracujące w ramach sektora sportowego są zmotywowane i posiadają wszystkie niezbędne kwalifikacje. System zarządzania sportem oparty jest na współpracy władz sportowych kraju. Zajęcia rekreacyjne prowadzone w szkołach podstawowych zapewniają elementarny trening fizyczny dzieci i młodzieży oraz ich prawidłowy rozwój ruchowy.

Warunki stworzone do uprawiania sportu nie tylko umożliwiają aktywność sportową społeczeństwa, ale również pozwalają na organizowanie dużych imprez sportowych o randze krajowej i międzynarodowej.

B2.1 INFRASTRUKTURA SPORTOWA

DZIAŁANIA

B2.1a.	Rozwijanie, modernizacja, budowa i konserwacja boisk naturalnych i sztucznych oraz ośrodków sportowych
B2.1b.	Modernizowanie wyposażenia obiektów sportowych
B2.1c.	Przekształcanie terenów przemysłowych (ang. brownfields) w ośrodki aktywnego wypoczynku
B2.1d.	Racjonalne wykorzystywanie środowiska naturalnego do aktywności fizycznej i sportowej
B2.1e.	Rozwijanie współpracy między podmiotami zajmującymi się konserwacją, eksploatacją i budową infrastruktury sportowej
B2.1f.	Rozwijanie współpracy transgranicznej w zakresie budowy obiektów sportowych, w tym obiektów przyjaznych środowisku
B2.1g.	Zapewnianie paszportyzacji infrastruktury sportowej zgodnie z jej potrzebami
B2.1h.	Zapewnianie powszechnego dostępu do prywatnych i publicznych obiektów sportowych

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

31

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, B2, E1, F1, F2

B2.2 SYSTEM I ORGANIZACJA SPORTU

DZIAŁANIA

B2.2a.	Wspieranie sportu, aktywności rekreacyjno-sportowych i wychowania fizycznego w szkołach i obiektach należących do instytucji edukacyjnych
B2.2b.	Wspieranie regularnej działalności placówek sportowych opiekujących się dziećmi i młodzieżą na wszystkich poziomach zaawansowania
B2.2c.	Wspieranie sportów wyczynowych i reprezentacji sportowych (działalność krajowych władz sportowych powołanych dla poszczególnych dyscyplin)
B2.2d.	Promowanie aktywności fizycznej i korzystania z obiektów sportowych
B2.2e.	Promowanie i rozwijanie materiałów informacyjnych z wykazem organizacji sportowych w kraju oraz ich oferty, w tym działalności rekrutacyjnej
B2.2f.	Łączenie oferty sportowej i turystycznej
B2.2g.	Tworzenie odpowiednich warunków do uprawiania sportu przez wszystkie grupy społeczne (w tym przez seniorów, osoby z niepełnosprawnościami itd..) oraz edukowanie w zakresie korzyści płynących z podejmowania wszechstronnej aktywności ruchowej
B2.2h.	Podwyższanie poziomu przygotowania zawodowego i profesjonalizmu pracowników sektora sportowego, w tym wolontariuszy
B2.2i.	Propagowanie aktywności ruchowej jako integralnej części życia codziennego

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

32, 33

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, B2, C2, D1

B2.3 IMPREZY SPORTOWE

DZIAŁANIA

- B2.3a. Wsparcie na szczeblu lokalnym, regionalnym, państwowym, europejskim i światowym najważniejszych wydarzeń sportowych organizowanych na terenie kraju
- B2.3b. Organizowanie zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży
- B2.3c. Wsparcie systemowe i świadczenie usług doradczych dla organizatorów imprez sportowych
- B2.3d. Rozwijanie współpracy przy organizacji istotnych imprez sportowych, w tym współpracy transgranicznej

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

34

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, B2, E1

B3 ŽYVA KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

PERSPEKTYWA

Kultura jest integralną częścią przestrzeni publicznej i życia codziennego mieszkańców i turystów odwiedzających kraj liberecki. Do tego stanu rzeczy przyczynia się nowoczesna i dobrze wyposażona sieć obiektów i zabytków kultury, rozwijające się gałęzie przemysłu artystycznego i kulturalnego oraz systematyczna edukacja i promocja w zakresie wydarzeń kulturalnych i dziedzictwa kulturowego, mająca na celu ochronę i utrzymanie lokalnych tradycji i rzemiosł.

Dbanie o dziedzictwo kulturowe i zapewnianie szerokiego dostępu do jego zasobów leży w interesie całego społeczeństwa. Gwarantem utrzymania kulturowego i historycznego dziedzictwa, ich rozwoju i poznawania są osoby wykształcone i doświadczone w dziedzinie kultury i opieki nad zabytkami oraz społeczeństwo szanujące swój region i potrafiące korzystać z potencjału dziedzictwa kulturowego swojego regionu.

Zróżnicowana oferta kulturalna, przeznaczona dla szerokiej publiczności i obejmująca również wydarzenia wykraczające poza granice kraju, tworzona jest przy wsparciu samorządów przez aktywne i wykształcone osoby z sektora publicznego i prywatnego, członków stowarzyszeń i inicjatyw obywatelskich oraz przez instytucje kultury.

B3.1 KULTURA

DZIAŁANIA

B3.1a.	Wspieranie rozwoju i działalności placówek, instytucji i stowarzyszeń kulturalnych kraju
B3.1b.	Modernizacja obiektów kulturalnych, ekspozycji w muzeach i galeriach oraz zapewnienie bezbarierowego dostępu i odpowiedniego zaplecza socjalnego
B3.1c.	Ochrona i zachowanie tradycji i rzemiosł tradycyjnych
B3.1d.	Wspieranie działalności kulturalnej o znaczeniu ponadregionalnym, państwowym i międzynarodowym
B3.1e.	Mapowanie i wspieranie działań z zakresu kultury i sektora kreatywnego
B3.1f.	Prezentowanie sztuki w przestrzeni publicznej
B3.1g.	Prezentowanie działalności kulturalnej w kraju
B3.1h.	Pogłębianie zainteresowania żywą kulturą i historią regionu, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży
B3.1i.	Tworzenie informacyjnych baz danych i inteligentnych rozwiązań oraz wykorzystywanie ich w sektorze kultury
B3.1j.	Wspieranie współpracy między podmiotami sektora kultury i łączenie działań kulturalnych
B3.1k.	Wspieranie współpracy transgranicznej w zakresie kultury
B3.1l.	Wspieranie spójności kultury z innymi dziedzinami
B3.1m.	Systematyczne kształcenie pracowników kierunkowo wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych zajmujących się kulturą i opieką nad dziedzictwem kulturowym

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

35, 36, 37, 38, 39, 40

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, B1, B3, C2, D1, E1, F2

B3.2 DZIEDZICTWO KULTUROWE

DZIAŁANIA

B3.2a.	Utrzymywanie i zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego
B3.2b.	Poprawa stanu technicznego zabytków, z uwzględnieniem bezbarierowego dostępu, w celu zwiększenia frekwencji odwiedzin i ich wykorzystania w ruchu turystycznym
B3.2c.	Wspieranie nowoczesnego zaplecza, wyposażenia oraz promocja wydarzeń kulturalnych w celu ożywiania zabytków
B3.2d.	Mapowanie drobnych zabytków oraz zabytków o znaczeniu lokalnym oraz ich konserwacja i renowacja
B3.2e.	Rewitalizacja i opieka nad obiektami dziedzictwa przemysłowego, ich mapowanie i prezentacja
B3.2f.	Prezentacja i promocja materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego wszystkimi dostępnymi kanałami, w tym za pomocą inteligentnych rozwiązań, w kraju libereckim oraz w sąsiednich regionach w ramach współpracy transgranicznej
B3.2g.	Przybliżanie społeczności zagadnienia ochrony zabytków, tradycyjnego rzemiosła oraz niematerialnego dziedzictwa kulturowego
B3.2h.	Realizacja programów edukacyjnych i działań mających na celu poznanie dziedzictwa kulturowego regionu

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

41, 42, 43

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, B1, B3, C2, D1, E1

**KRAJ DOBRZE
SKOMUNIKOWANY**

C1 NIEZAWODNY TRANSPORT

PERSPEKTYWA

Wysokiej jakości, dobrze wyposażona technicznie, bezpieczna sieć drogowa i kolejowa w wystarczającym stopniu łączy całe terytorium kraju libereckiego i umożliwia łatwy i szybki dojazd do okolicznych regionów oraz do stolicy kraju, Pragi, przy zminimalizowanym negatywnym wpływie na środowisko i człowieka. W ramach granic kraju zadbano również o odpowiednie rozwiązania transportu tranzytowego. Wysokiej jakości oraz bezpieczne systemy transportowe wdrażane na zasadzie zrównoważonej mobilności koordynują transport, co pozwala na stopniowe zmniejszanie natężenia ruchu w miastach i gminach.

Zadowoleni mieszkańcy i turyści odwiedzający kraj chętnie korzystają z transportu niezmotoryzowanego opartego na wysokiej jakości i optymalnie wydzielonej infrastrukturze połączonej z innymi środkami transportu. Współdzielenie środków transportu i korzystanie z inteligentnych, nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych stanowi tu integralną część życia codziennego.

Niezawodność, atrakcyjność, bezbarierowy dostęp oraz dobra siatka połączeń transportu publicznego sprawia, że jest on realną konkurencją dla transportu indywidualnego. Dla mieszkańców regionu oczywistym jest, że większość przejazdów realizuje się korzystając właśnie z transportu publicznego.

DZIAŁANIA

- C1.1a. Zapewnienie wysokiej jakości, szybkich połączeń drogowych z sąsiednimi regionami i ich ośrodkami (Hradec Králové, Ústí nad Labem, Zittau itd.)
- C1.1b. Poprawa połączenia drogowego obszarów peryferyjnych kraju z ośrodkami regionalnymi jak i ogólnokrajowymi
- C1.1c. Usuwanie uszkodzonych, niespełniających norm i niebezpiecznych dla ruchu odcinków dróg, w tym dróg lokalnych i konstrukcji drogowych (mury, przepusty, mosty itd.)
- C1.1d. Usuwanie szkód na drogach spowodowanych na skutek anomalii pogodowych i klęsk żywiołowych
- C1.1e. Zapewnienie konserwacji dróg, w tym dróg lokalnych, i obiektów drogowych
- C1.1f. Wspieranie wdrażania rozwiązań zwiększających płynność i bezpieczeństwo transportu drogowego w sieci szkieletowej (regulacja prędkości, wykorzystywanie inteligentnych rozwiązań, systemy telematyczne, ważenie dynamiczne itd.)
- C1.1g. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszarów zabudowanych (obwodnice, zmiany przebiegu, połączenie stref przemysłowych i handlowych itd.)
- C1.1h. Uspokajanie i humanizacja odcinków w sieci szkieletowej przebiegających przez gminy, w tym rozwijanie transportu niezmotoryzowanego
- C1.1i. Powszechne spowalnianie ruchu na drogach nie będących częścią sieci szkieletowej poprzez wprowadzenie stref z ograniczeniem prędkości do 30 km/h i stref zamieszkania
- C1.1j. Budowa miejsc parkingowych w miejscach posiadających dostęp do transportu publicznego
- C1.1k. Budowa centrów logistycznych i parkingów dla samochodów ciężarowych
- C1.1l. Zapewnianie oznakowania drogowego na poziomie europejskim

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

44, 45, 46, 47, 48, 49, 50

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C1, D2, E1, E2, F1, F2

C1.2 TRANSPORT KOLEJOWY

DZIAŁANIA

C1.2a.	Przebudowa torów kolejowych, mostów i tuneli
C1.2b.	Modernizacja i elektryfikacja głównych linii kolejowych w celu ich uatrakcyjnienia i szybszego podniesienia ich konkurencyjności
C1.2c.	Zapewnienie konkurencyjnego połączenia kolejowego z sąsiednimi regionami i ich ośrodkami, z uwzględnieniem ośrodków zagranicznych
C1.2d.	Podkreślenie interesu kraju libereckiego w budowie wysokiej jakości, konkurencyjnego połączenia kolejowego Praga - Liberec (Zgorzelec-Wrocław)
C1.2e.	Przygotowanie torów tworzących połączenie kolejowe wokół Karkonoszy
C1.2f.	Wspieranie i rozwój bezpośrednich linii kolejowych bez konieczności przesiadania się
C1.2g.	Utrzymanie regularnego transportu kolejowego, z uwzględnieniem efektu sieciowego
C1.2h.	Rozwijanie miejskiej infrastruktury kolejowej w aglomeracji Liberec-Jablonec wraz z ich wzajemnym połączeniem
C1.2i.	Zapewnienie bezbarierowego dostępu do infrastruktury kolejowej oraz wykorzystywanie nowoczesnych pojazdów bezbarierowych
C1.2j.	Wspieranie świadczenia usług dodatkowych w sektorze kolejowym (w pociągach i na stacjach)
C1.2k.	Wspieranie budowy terminali logistycznych (przewozy towarowe) oraz zwiększanie udziału transportu kolejowego w przewozach towarowych
C1.2l.	Modernizacja i budowa urządzeń sygnalizacyjnych i zabezpieczeń na przejazdach kolejowych

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C1, D2, E1, E2, F1, F2

C1.3 INNE RODZAJE TRANSPORTU

DZIAŁANIA

C1.3a.	Budowa wydzielonych i bezpiecznych szlaków i tras dla transportu niezmotoryzowanego
C1.3b.	Budowa i promowanie głównych ścieżek i korytarzy dla transportu niezmotoryzowanego
C1.3c.	Poprawa jakości i utrzymanie oznakowania drogowego na ścieżkach rowerowych zgodnie z obowiązującymi przepisami
C1.3d.	Łączenie transportu niezmotoryzowanego z pozostałymi rodzajami transportu, w tym włączanie do sieci komunikacyjnej parkingów z odpowiednim wyposażeniem i połączeniem ze szlakami
C1.3e.	Wspieranie budowy i utrzymania podstawowej infrastruktury transportu, z uwzględnieniem budowy dodatkowego zaplecza oraz utrzymanie i przebudowywanie tej infrastruktury
C1.3f.	Zwiększenie bezpieczeństwa i bezbarierowego dostępu do przejść dla pieszych na ruchliwych drogach w uzasadnionych przypadkach
C1.3g.	Wspieranie świadomości na temat transportu niezmotoryzowanego i promowanie korzyści płynących z jego użytkowania

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

60, 61, 62

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, C1, F1, F2

C1.4 USŁUGI TRANSPORTOWE

DZIAŁANIA

C1.4a.	Wspieranie zintegrowanego systemu transportowego oraz jego rozwój na terenie kraju i poza nim
C1.4b.	Wspieranie linii między krajami i międzynarodowych łączących region z innymi regionami i państwami
C1.4c.	Budowane i rozwój terminali transportowych, wzajemne połączenie różnych rodzajów transportu
C1.4d.	Poprawa lokalizacji przystanków transportu publicznego (umiejscowienie z uwzględnieniem oddalenia od terenu zabudowanego i odległości pokonywanych pieszo)
C1.4e.	Poprawa stanu technicznego stacji i przystanków transportu publicznego oraz ich modernizacja (wyposażenie, dostępność bezbarierowa, parkingi, usługi itd.)
C1.4f.	Zwiększenie udziału nowoczesnych, ekologicznych i bezbarierowych środków transportu w transporcie publicznym
C1.4g.	Promowanie transportu publicznego jako alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego
C1.4h.	Wyznaczanie standardów zrównoważonego transportu publicznego (jakość, zakres oferty połączeń itd.)
C1.4i.	Zapewnienie usług transportu publicznego w weekendy i święta
C1.4j.	Dostosowanie systemu transportu publicznego do zmieniających się trendów i potrzeb obywateli
C1.4k.	Zapewnienie atrakcyjności i konkurencyjności taryfy IDOL oraz zwiększenie jej wykorzystania w turystyce
C1.4l.	Rozwój specjalnych rodzajów transportu publicznego i linii turystycznych (cyklobusy, skibusy itd.)
C1.4m.	Wdrażanie inteligentnych rozwiązań i nowoczesnych technologii w transporcie publicznym (aplikacje mobilne, sklep internetowy, płatność i odprawa kartą płatniczą itd.)

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B1, C1, C2, E1, F1

C1.5 ZARZĄDZANIE TRANSPORTEM I ŁĄCZENIE W SIEĆ ŚRODKÓW TRANSPORTU

DZIAŁANIA

- C1.5a. Upowszechnianie technologii i aplikacji umożliwiających zwiększenie komfortu przewozu osób i towarów
- C1.5b. Promowanie wspólnego korzystania ze środków transportu, z uwzględnieniem tworzenia warunków i regulaminów
- C1.5c. Wspieranie tworzenia kompleksowych projektów i koncepcji dla wszystkich środków transportu
- C1.5d. Łączenie różnych środków transportu i koordynowanie ich współpracy z systemem publicznego transportu pasażerskiego
- C1.5e. Zapewnianie wysokiej jakości usług logistycznych wykorzystywanych w transporcie towarowym (optymalne połączenie wszystkich środków transportu)
- C1.5f. Wspieranie rozwijania pozytywnych nawyków w zakresie zrównoważonego transportu w kraju
- C1.5g. Wspieranie działań z zakresu edukacji o transporcie i bezpieczeństwa drogowego

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

74, 75, 76

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C1, C2, D1, D4, E1, F1

C2 INTELIGENTNE SIECI

PERSPEKTYWA

Rozwój kraju libereckiego umożliwiają niezawodne sieci energetyczne o wystarczającej przepustowości, które są wspierane przez energooszczędne technologie, a w produkcji energii znaczącą rolę odgrywają alternatywne źródła energii.

Mieszkańcy kraju są zaopatrywani w wystarczającą ilość pitnej wody wysokiej jakości. Wybudowany został funkcjonalny system oczyszczania ścieków.

W kraju libereckim jest zapewniona ochrona zasobów wodnych i ich wykorzystanie jest zgodne z zasadami ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

Mieszkańcy kraju aktywnie wykorzystują dostęp do bezpiecznych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz inteligentnych rozwiązań, które stanowią integralną część ich codziennego życia.

C2.1 ENERGETYKA

DZIAŁANIA

- C2.1a. Wspieranie zwiększania przepustowości istniejącej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej energii elektrycznej i gazu ziemnego
- C2.1b. Tworzenie warunków dla zapewnienia niezawodności systemu zaopatrzenia w energię elektryczną
- C2.1c. Wspieranie rozbudowy sieci przesyłowej gazu ziemnego w kraju i przebudowy istniejących sieci
- C2.1d. Wspieranie rozwoju sieci kolektorów w administracyjnych częściach kraju
- C2.1e. Rozwijanie wyspowych systemów wytwarzania i zużycia energii
- C2.1f. Obiektywne weryfikowanie opłacalności utrzymania centralnych systemów ciepłowniczych, z uwzględnieniem ich ewentualnej częściowej decentralizacji lub modernizacji
- C2.1g. Wspieranie rozwoju stacji paliw oraz ładowania dla pojazdów z napędem alternatywnym
- C2.1h. Budowa i renowacja oświetlenia publicznego, przyjaznego dla środowiska pod względem energetycznym, ekologicznym i fizjologicznym
- C2.1i. Wspieranie rozwoju energooszczędnych i inteligentnych sieci i rozwiązań
- C2.1j. Wdrażanie energooszczędnych surowców i rozwiązań mających na celu obniżenie zużycia energii w obszarze nieruchomości i technologii
- C2.1k. Wspieranie badań i rozwoju w zakresie zwiększania efektywności energetycznej i energooszczędności
- C2.1l. Promowanie energooszczędności we wszystkich systemach produkcji, dystrybucji i zużycia energii
- C2.1m. Zwiększenie niezależności energetycznej kraju, gmin i poszczególnych obiektów
- C2.1n. Wykorzystywanie alternatywnych i odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem ochrony środowiska
- C2.1o. Wspieranie wykorzystywania produkcji energii ze spalarni odpadów w Libercu

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, C1, C2, E2, E3, F1

C2.2 GOSPODARKA WODNA

DZIAŁANIA

C2.2a.	Rozbudowywanie i łączenie sieci wodociągowych, przebudowa przestarzałych sieci wodociągowych i sieci w niedostatecznym stanie technicznym
C2.2b.	Zapewnianie i ochrona źródeł wody pitnej
C2.2c.	Wspieranie zarządzania krajobrazem i obszarami miejskimi mające na celu zmniejszenie przedostawania się niepożądanych substancji do wód powierzchniowych i gruntowych
C2.2d.	Czynna ochrona zasobów wodnych zagrożonych na skutek prac w kopalni Turów
C2.2e.	Wspieranie edukacji i wdrażanie działań na rzecz oszczędzania wody (oszczędne zarządzanie zasobami wody pitnej, ponowne wykorzystanie wody itd.)
C2.2f.	Budowa i remontowanie kanałów i oczyszczalni ścieków, w tym lokalnych oczyszczalni ścieków
C2.2g.	Zwiększenie efektywności oczyszczania ścieków i zwiększenie ilości ścieków poddawanych oczyszczaniu
C2.2h.	Stosowanie nowoczesnych i innowacyjnych technologii w zakresie gospodarki wodnej
C2.2i.	Promowanie ponownego wykorzystywania wody (woda szara, woda deszczowa, woda procesowa itd.)
C2.2j.	Zmniejszenie ilości wód opadowych odprowadzonych do ścieków
C2.2k.	Wspieranie przebudowy ogólnospławnych sieci kanalizacyjnych na rozdzielcze
C2.2l.	Wspieranie tworzenia obiektów retencyjnych i infiltracyjnych na systemach odwadniających
C2.2m.	Uwzględnienie kwestii zmian klimatycznych i odpowiednich działań adaptacyjnych w programie ochrony przeciwpowodziowej

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, E1, F1, F2

C2.3 TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE

DZIAŁANIA

- C2.3a. Umożliwienie dostępu do szybkiego łącza internetowego i jego rozwój
- C2.3b. Poprawa jakości sygnału telefonii komórkowej i telewizji cyfrowej oraz zwiększenie ich zasięgu
- C2.3c. Wspieranie tworzenia zintegrowanych systemów informatycznych w kraju
- C2.3d. Wykorzystywanie inteligentnych technologii i rozwiązań oraz ich wzajemne połączenie (Smart City, Smart wieś itd.)
- C2.3e. Wspieranie działań zwiększających bezpieczeństwo komunikacji elektronicznej i technologii informacyjnej
- C2.3f. Wspieranie edukacji w zakresie technologii informacyjnej i bezpieczeństwa elektronicznego

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

96, 97, 98, 99, 100, 101

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, B1, B2, B3, C1, C2, D1, D2, D3, D4, E1, E2, E3, F1

KRAJ
OPIEKUŃCZY | D

D1 EDUKACJA DLA PRZYSZŁOŚCI

PERSPEKTYWA

Jasny i przejrzysty system kształcenia ustawicznego opiera się na wysokiej jakości szkolnictwie regionalnym, odpowiada na potrzeby społeczeństwa i zapewnia odpowiednią strukturę świadczenia usług z zakresu edukacji.

Współpracujące ze sobą placówki oświatowe i obiekty rekreacyjne są odpowiednio i nowocześnie wyposażone. Pracują i rozwijają indywidualność każdego dziecka, ucznia i studenta, przyczyniając się w ten sposób do ich kształcenia.

Wykwalifikowani i zmotywowani nauczyciele prowadzą zajęcia przy pomocy nowoczesnych i innowacyjnych form nauczania, które rozwijają w uczniach kreatywność, zainteresowanie nauką oraz perspektywą przyszłego zatrudnienia. Dzięki, nie tylko ich własnym wysiłkom, zawód nauczyciela stał się zawodem szanowanym o wysokim prestiżu społecznym.

Pracodawcy, rodzice oraz uczniowie postrzegani są jako partnerzy w procesie edukacyjnym oraz późniejszym budowaniu kariery zawodowej.

D1.1 PRACOWNICY SEKTORA EDUKACJI

DZIAŁANIA

- D1.1a. Kształcenie kadry pedagogicznej poprzez uwzględnienie jej potrzeb edukacyjnych w trakcie trwania całej jej kariery zawodowej oraz wymiany doświadczeń w formie staży
- D1.1b. Rozwijanie kompetencji nauczycieli kształcenia ponadpodstawowego, w szczególności wykładowców uniwersyteckich
- D1.1c. Rozwijanie kompetencji kierowników i kadry szkół oraz obiektów szkolnych w zakresie zarządzania organizacją i procesem kształcenia
- D1.1d. Systematyczne wspieranie rozwoju osobistego nauczycieli ze wskazaniem na umiejętności komunikowania się z uczniem, rodzicem oraz współpracownikiem
- D1.1e. Przygotowywanie studentów, kształcących się do wykonywania zawodu nauczyciela, do pracy z dziećmi, uczniami i studentami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodzinami
- D1.1f. Wspieranie działań prowadzących do poprawy atmosfery w szkole
- D1.1g. Zmniejszanie ryzyka wypalenia zawodowego wśród nauczycieli
- D1.1h. Wspieranie tworzenia i utrzymywania stanowisk psychologów szkolnych, pedagogów specjalnych i personelu niepedagogicznego w szkołach, w zależności od sytuacji na rynku pracy i możliwości finansowych danej placówki

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

102, 103

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, D1, D3

D1.2 RÓWNE SZANSE W DOSTĘPIE DO EDUKACJI

DZIAŁANIA

- D1.2a. Wzmacnianie i utrzymywanie odpowiedniej liczebności kadry w poradniach pedagogiczno-psychologicznych i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych
- D1.2b. Tworzenie odpowiednich warunków do integracji dzieci, uczniów i studentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w procesie nauczania
- D1.2c. Tworzenie warunków do rozwoju szczególnie uzdolnionych dzieci, uczniów i studentów
- D1.2d. Wspieranie wczesnej profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci, uczniów i studentów
- D1.2e. Wdrażanie środków zapobiegawczych dla uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki
- D1.2f. Wspieranie możliwości ukończenia przerwanej nauki i podejmowania dalszego kształcenia, w tym przekazywanie informacji o możliwościach istniejących w tym zakresie
- D1.2g. Świadczenie usług w zakresie doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych i średnich

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

104, 105, 106

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, D1, D3

D1.3 INFRASTRUKTURA I WYPOSAŻENIE OŚRODKÓW EDUKACYJNYCH

DZIAŁANIA

- D1.3a. Pozyskiwanie, utrzymywanie i odnawianie wyposażenia i zaplecza materialno-technicznego placówek edukacyjnych
- D1.3b. Rozwijanie szkolnictwa technicznego i przyrodniczego poprzez inwestycje w wyposażenie sal lekcyjnych, tworzenie i obsługę politechnicznych ośrodków edukacyjnych
- D1.3c. Wykorzystywanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w odpowiednich obszarach edukacji
- D1.3d. Tworzenie warunków do działania pozaformalnych placówek edukacyjnych oraz do prowadzenia pozaszkolnych zajęć rekreacyjnych
- D1.3e. Modyfikowanie otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego formalnych i pozaformalnych placówek edukacyjnych w celu zaangażowania i wspierania rozwoju potencjału wszystkich dzieci z uwzględnieniem ich ograniczeń
- D1.3f. Rozwijanie wspólnej sieci wsparcia formalnych i pozaformalnych placówek edukacyjnych (np. wspólne nauczanie w instytucjach zewnętrznych itd.)

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

107, 108, 109, 110

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, D1

D1.4 JAKOŚĆ I EFEKTYWNOŚĆ KSZTAŁCENIA

DZIAŁANIA

D1.4a.	Promowanie dostępu do kształcenia zawodowego i ustawicznego
D1.4b.	Wprowadzanie nowoczesnych i innowacyjnych metod nauczania
D1.4c.	Wspieranie kształcenia ogólnego i kształcenia praktycznego
D1.4d.	Wspieranie działań podnoszących atrakcyjność i jakość nauczania na II stopniu szkoły podstawowej
D1.4e.	Wspieranie działań podnoszących atrakcyjność kierunków kształcenia technicznego
D1.4f.	Wspieranie i rozwijanie szkolnictwa zawodowego pod kątem zatrudnialności absolwentów na rynku pracy
D1.4g.	Rozwijanie działań edukacyjnych kształtujących kluczowe kompetencje, krytyczne myślenie i kreatywność uczniów i studentów zgodnie z ich potrzebami i potrzebami społeczeństwa
D1.4h.	Wzmacnianie wzajemnej komunikacji między placówkami poszczególnych poziomów edukacji, w tym zapewnienie przepływu informacji o dziecku/uczniu
D1.4i.	Wzmacnianie wielofunkcyjnej roli szkół
D1.4j.	Łączenie i wzmacnianie współpracy między szkołą i rodziną, a w razie potrzeby, między organizacjami pozarządowymi lub organami ochrony socjalnej i prawnej dzieci
D1.4k.	Wspieranie współpracy szkół z pracodawcami i stowarzyszeniami zawodowymi, zaangażowanie profesjonalistów poszczególnych dziedzin w proces kształcenia
D1.4l.	Wzmacnianie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy podmiotami w dziedzinie edukacji, rozwoju partnerstwa społecznego i funkcji społecznych szkół
D1.4m.	Wspieranie edukacji pozaformalnej i opartej na doświadczeniu praktycznym uczniów oraz studentów w szkole i poza nią
D1.4n.	Wzmacnianie możliwości przenoszenia i uznawania wyników kształcenia pozaformalnego i późniejszego dokończania
D1.4o.	Wykorzystanie możliwości oceny uczniów i studentów, ocena z poziomu nauczyciela, ocena własna szkoły oraz ocena instytucji oświatowej
D1.4p.	Ocena danych dotyczących jakości edukacji

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

111

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, C2, D1, D3, E1

D2 ODPOWIEDZIALNA OPIEKA ZDROWOTNA

PERSPEKTYWA

Mieszkańcy kraju libereckiego odpowiedzialnie dbają o swoje zdrowie, aktywnie korzystają z programów profilaktycznych i wspierających zdrowie, które przyczyniają się do ich wysokiej świadomości zdrowotnej.

Na terenie kraju wprowadzono funkcjonalny system zarządzania i współpracy w ramach świadczenia usług zdrowotnych, socjalnych i uzupełniających. Wspierany jest on przez zrównoważoną sieć świadczeniodawców, dysponujących wystarczającą liczbą personelu medycznego, gotowego nieść pomoc pacjentom i ich rodzinom, przy zachowaniu wysokiego poziomu wzajemnej komunikacji. Kraj liberecki dysponuje stabilną siecią szpitali, zapewniających bezpieczną, wysokiej jakości opiekę na specjalistycznym poziomie. Poszczególni pracownicy służby zdrowia mają określone role oraz dysponują odpowiednią infrastrukturą do ich pełnienia.

D2.1 PROFILAKTYKA I OPIEKA ZDROWOTNA

DZIAŁANIA

- D2.1a. Wspieranie działań na rzecz poprawy stanu zdrowia obywateli
- D2.1b. Rozwijanie świadomości zdrowotnej i wzmacnianie odpowiedzialności obywateli za własne zdrowie
- D2.1c. Wykorzystanie systemu motywacyjnego do dbania o zdrowie obywateli
- D2.1d. Wspieranie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych
- D2.1e. Wymiana informacji, doświadczeń i przykładów dobrych praktyk w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia
- D2.1f. Wspieranie działań leczniczo-profilaktycznych dla osób z niepełnosprawnościami i dla osób z ograniczeniami zdrowotnymi

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

112, 113, 114

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

D1, D2, D3, E1

D2.2 PRACOWNICY SŁUŻBY ZDROWIA

DZIAŁANIA

- D2.2a. Wspieranie edukacji pracowników służby zdrowia (zawody medyczne i pozamedyczne)
- D2.2b. Utworzenie połączonego systemu kształcenia podyplomowego z preferencyjnym wykorzystaniem akredytowanych miejsc pracy w kraju
- D2.2c. Wspieranie działań mających na celu uproszczenie i połączenie systemu edukacji zdrowotnej (atesty, akredytacja itd.)
- D2.2d. Wspieranie zwiększania liczby pracowników służby zdrowia (zawody medyczne i pozamedyczne), ich stabilizacja i motywacja
- D2.2e. Promowanie wysokiej jakości, jasnej komunikacji oraz budowanie wzajemnego szacunku (np. pracownik służby zdrowia – pracownik służby zdrowia, pracownik służby zdrowia – pacjent, pracownik służby zdrowia – opiekun, służba zdrowia – służby społeczne, komunikacja międzypokoleniowa itd.)
- D2.2f. Wzmacnianie znaczenia rodzinnych opiekunów (ochrona ich zdrowia, dbanie o wypoczynek itd.)

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

115, 116, 117

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, D1, D2, D3, E1

D2.3 SIĘĆ USŁUG ZDROWOTNYCH

DZIAŁANIA

D2.3a.	Promowanie utrzymania i dostępności sieci usług zdrowotnych
D2.3b.	Zapewnianie funkcjonowania specjalistycznych placówek medycznych w kraju
D2.3c.	Wspieranie tworzenia i utrzymywania gabinetów podstawowej opieki zdrowotnej w mniej atrakcyjnych lokalizacjach
D2.3d.	Budowanie i rozwijanie sieci prac w terenie wykonywanych przez specjalistów, pielęgniarki i asystentów
D2.3e.	Wspieranie funkcjonalnego rozwoju medycyny w Szpitalu Okręgowym w Libercu, a.s. (Krajská nemocnice Liberec, A.S.) ze szczególnym uwzględnieniem opieki specjalistycznej i wysokiej klasy opieki specjalistycznej, oraz budowa nowego budynku tego szpitala
D2.3f.	Wspieranie tworzenia niezbędnych udogodnień dla świadczenia usług zdrowotnych i socjalnych oraz usług dla osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji społecznej
D2.3g.	Świadczenie i rozwijanie usług dla osób starszych w zakresie zdrowotnym i socjalnym (budowa centrum informacyjnego dla osób starszych, sieć opieki geriatrycznej itd.)
D2.3h.	Wspieranie przebudowy i modernizacji infrastruktury placówek medycznych w kraju
D2.3i.	Wspieranie usuwania barier architektonicznych w placówkach służby zdrowia
D2.3j.	Wspieranie w zakresie wyposażenia materialno-technicznego pracowników służby zdrowia oraz przedszpitalnej opieki doraźnej, zapewniającej wystarczające zaplecze, odpowiednie do dostępności opieki
D2.3k.	Wzajemne połączenie sieci usług zdrowotnych, socjalnych i pokrewnych

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

118, 119, 120, 121, 122, 123, 124

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, D2, D3, E2, E3

D2.4 ZARZĄDZANIE USŁUGAMI ZDROWOTNYMI

DZIAŁANIA

D2.4a.	Mapowanie sieci usług zdrowotnych i relacji między nimi
D2.4b.	Wspieranie procesów prowadzących do podniesienia jakości i bezpieczeństwa opieki (akredytacje, certyfikacje itd.)
D2.4c.	Podnoszenie jakości świadczonych usług poprzez działania ekspertów regionalnych
D2.4d.	Rozwijanie współpracy i komunikacji między świadczeniodawcami usług zdrowotnych, zakładami ubezpieczeń zdrowotnych, gminami i podmiotami odpowiedzialnymi
D2.4e.	Wspieranie współpracy między wyspecjalizowanymi placówkami medycznymi a szpitalami głównej sieci szpitali
D2.4f.	Wspieranie współpracy w zakresie opieki nad rekonwalescentami i opieki długoterminowej
D2.4g.	Wspieranie działań na rzecz ograniczenia nadużyć oraz nadużywania usług służby zdrowia
D2.4h.	Tworzenie i koordynowanie systemu oraz wzajemne powiązanie poszczególnych podmiotów w ramach reformy opieki psychiatrycznej
D2.4i.	Wspieranie i koordynowanie wdrażania nowej wiedzy naukowej do praktyki medycznej
D2.4j.	Wspieranie wzajemnego połączenia usług zdrowotnych, socjalnych i pokrewnych
D2.4k.	Stosowanie inteligentnych rozwiązań w dziedzinie opieki zdrowotnej

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

125, 126

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, C2, D2, D3, E1

D3 PRZYJAZNE I DOSTĘPNE USŁUGI SOCJALNE

PERSPEKTYWA

Podmioty działające w sektorze pomocy społecznej na terenie kraju libereckiego oferują wysokiej jakości usługi elastycznie dostosowane do potrzeb klientów. Swoje funkcjonowanie opierają na stałym wsparciu podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne ośrodki, samorządów i państwa oraz współpracy z innymi resortami, przede wszystkim resortami edukacji i ochrony zdrowia.

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej wiedzą, do kogo się zwrócić, i łatwo znajdują odpowiednią usługę socjalną, dostosowaną do ich indywidualnych potrzeb.

Usługi socjalne świadczone są przez wykwalifikowanych specjalistów, w tym wolontariuszy, których praca jest postrzegana pozytywnie i cieszy się szacunkiem społecznym.

Opiekunowie otrzymują wsparcie ze strony profesjonalnych organizacji oraz mogą korzystać z usług doradczych i odciążających.

D3.1 OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG SOCJALNYCH

DZIAŁANIA

- D3.1a. Wspieranie programów edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie wiedzy finansowej i prawniczej oraz doradztwa zadłużeniowego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i podejmujących ryzykowne zachowania
- D3.1b. Tworzenie programów wspierających zaangażowanie opiekunów w zajęcia edukacyjne, zawodowe i rekreacyjne
- D3.1c. Podnoszenie świadomości w zakresie znaczenia (sensu) i pozytywnego wpływu opieki w środowisku domowym
- D3.1d. Wykorzystywanie potencjału aktywnych seniorów
- D3.1e. Zapewnienie bezbarierowego i nieograniczonego dostępu do świadczonych usług (obiekty, strony internetowe itd.)

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

127

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, C2, D1, D3

D3.2 DOSTAWCY USŁUG SOCJALNYCH

DZIAŁANIA

D3.2a.	Zapewnienie dostępności do szkoleń dla pracowników socjalnych, z uwzględnieniem dostępu do dodatkowego kształcenia poza szkoleniami obowiązkowymi
D3.2b.	Podniesienie prestiżu pracowników socjalnych
D3.2c.	Poprawa warunków pracy osób zatrudnionych jako pracownicy socjalni
D3.2d.	Szkolenie pracowników socjalnych w zakresie prawidłowej komunikacji z osobami ze specjalnymi potrzebami (osoby z niepełnosprawnościami, osoby z niepełnosprawnością sensoryczną, obcokrajowcy itd.)
D3.2e.	Wspieranie długoterminowej opieki dla osób niesamodzielnych
D3.2f.	Wspieranie rozwoju regionalnej sieci centrów wolontariatu i programów dla wolontariuszy w pracy socjalnej
D3.2g.	Podnoszenie świadomości i edukacja na temat wolontariatu w pracy socjalnej
D3.2h.	Wspieranie współpracy i organizacja spotkań poszczególnych dostawców usług społecznych
D3.2i.	Wspieranie współpracy dostawców usług społecznych z podmiotami na rynku pracy

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

128

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, D1, D3, E1

D3.3 SIEĆ USŁUG SOCJALNYCH

DZIAŁANIA

- D3.3a. Rozwijanie sieci usług socjalnych w oparciu o aktualne potrzeby osób z nich korzystających i ich zasięg terytorialny w odniesieniu do dostępnych zasobów
- D3.3b. Wspieranie tworzenia i działalności ambulatoryjnych i terenowych usług socjalnych oraz ich pierwszeństwa w stosunku do opieki stacjonarnej
- D3.3c. Wspieranie transformacji i deinstytucjonalizacji stacjonarnych usług socjalnych
- D3.3d. Wspieranie rozwoju dostępności i jakości usług pomocniczych
- D3.3e. Zapewnianie dostępu do usług socjalnych dla osób ze specjalnymi potrzebami
- D3.3f. Zapewnianie dostępności oraz wysokiej jakości usług socjalnych dla osób z poważnymi chorobami psychicznymi i osób z niepełnosprawnością umysłową
- D3.3g. Wspieranie pracy socjalnej prowadzącej do zapobiegania utraci mieszkania, wspieranie zakupu mieszkania oraz jego utrzymania
- D3.3h. Wspieranie działalności służb profilaktycznych, zwłaszcza w środowisku naturalnym klientów
- D3.3i. Wspieranie usług dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami
- D3.3j. Tworzenie i rozwijanie sieci profesjonalnych poradni (doradztwo zadłużeniowe, poradnie dla ofiar przestępstw itd.)
- D3.3k. Pozyskiwanie, utrzymywanie i odnawianie zaplecza materialno-technicznego oraz wyposażenia dostawców usług socjalnych

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

129, 130, 131, 132, 133

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

D2, D3, D4, E2, E3

D3.4 ZARZĄDZANIE USŁUGAMI SOCJALNYMI

DZIAŁANIA

- D3.4a. Stworzenie i funkcjonowanie powszechnie zrozumiałego systemu informacji o usługach społecznych dla poszczególnych grup docelowych oraz jego promocja
- D3.4b. Podnoszenie świadomości na temat usług socjalnych w szkołach podstawowych i wspieranie relacji międzypokoleniowych
- D3.4c. Poprawianie jakości usług socjalnych oraz systemu ich kontroli i oceny
- D3.4d. Opracowywanie i aktualizacja planów rozwoju usług socjalnych z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb usługobiorców i wskaźników rozwoju demograficznego
- D3.4e. Wspieranie procesów planowania społecznego w miastach i gminach
- D3.4f. Motywowanie gmin do większego udziału w świadczeniu usług socjalnych
- D3.4g. Zapewnienie funkcjonowania systemu gromadzenia i analizy danych w obszarze usług socjalnych
- D3.4h. Koordynowanie działań i wspieranie współpracy wszystkich podmiotów działających w obszarze usług socjalnych, wymiana przykładów dobrych praktyk
- D3.4i. Rozwijanie i wzmocnianie współpracy międzysektorowej w obszarze socjalnym i zdrowotnym, z uwzględnieniem sektora edukacji

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

134, 135, 136

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, D1, D2, D3, E1, E2, E3

D3.5 SYSTEM POMOCY I OCHRONY SOCJALNEJ

DZIAŁANIA

- D3.5a. Wspieranie działań profilaktycznych mających na celu zidentyfikowanie i integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz prowadzących ryzykowny tryb życia (edukacja, wypoczynek, zapobieganie utraci mieszkania...)
- D3.5b. Wspieranie więzi rodzinnych, środków prorodzinnych oraz usług z nimi powiązanych
- D3.5c. Wspieranie integracji mniejszości narodowych i cudzoziemców ze społeczeństwem oraz równego dostępu w zakresie zaspokajania potrzeb
- D3.5d. Upodabnianie organizacji domów dziecka do życia codziennego rodzin i wspieranie rodzinnych form opieki zastępczej
- D3.5e. Kreowanie świadomości wśród opinii publicznej, składającej się z niespecjalistów i specjalistów, na temat możliwości wsparcia rodzin za pomocą usług oraz osób uprawnionych do wykonywania społecznej i prawnej ochrony dzieci
- D3.5f. Wspieranie edukacji i doradztwa metodycznego opiekunów publicznych
- D3.5g. Wspieranie edukacji i doradztwa metodycznego pracowników socjalnych w gminach
- D3.5h. Utrzymywanie i rozwój sieci usług antynarkotykowych i profilaktyki narkotykowej w regionie
- D3.5i. Zapobieganie i ograniczanie występowania zachowań ryzykownych w obszarze ryzykownych nawyków i nałogów oraz minimalizowanie przejawów i rozwoju zachowań uzależniających
- D3.5j. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami
- D3.5k. Zapewnienie przystępnych cenowo mieszkań socjalnych dla grup potrzebujących
- D3.5l. Wspieranie i regulowanie współpracy podmiotów działających w lokalizacjach wykluczonych społecznie w celu eliminacji wykluczenia społecznego

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

D1, D3, D4, E1, E2, E3

D4 BEZPIECZNE MIEJSCE DO ŻYCIA

PERSPEKTYWA

Kraj liberecki to przyjazna i bezpieczna przestrzeń dla mieszkańców i odwiedzających, która zapewniona jest przez funkcjonalny organizm, w skład którego wchodzi zaplecze materiałowe i odpowiednio przeszkolony personel zintegrowanego systemu ratownictwa na terenie kraju i gmin.

Mieszkają tu ludzie posiadający informacje o bezpieczeństwie i ochronie mienia, przygotowani do radzenia sobie w nagłych wypadkach i sytuacjach kryzysowych, chętni do angażowania się w działania wolontariackie i do pomocy współobywatelom.

D4.1 ZJAWISKA PRZESTĘPCZOŚCI I PATOLOGII

DZIAŁANIA

- D4.1a. Zapewnienie odpowiedniej liczby funkcjonariuszy policji w zależności od liczby użytkowników terytorium z uwzględnieniem poziomu ryzyka
- D4.1b. Wyposażenie regionu w system kamer w miejscach istotnych dla bezpieczeństwa oraz połączenie systemów kamer w kraju
- D4.1c. Wykorzystanie zaawansowanych systemów automatycznych do analizy zapisów z systemu kamer i podłączenie systemu kamer do systemu automatycznej kontroli pojazdów
- D4.1d. Aktywne wykorzystywanie baz danych dotyczących przestępczości i zjawisk patologii społecznej oraz zastosowanie inteligentnych rozwiązań społecznych w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców
- D4.1e. Wzmocnienie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zjawisk patologii społecznej i prewencji kryminalnej
- D4.1f. Podnoszenie świadomości sposobów ochrony przed cyberprzestępczością (począwszy od szkoły podstawowej) i zaangażowanie w projekty krajowe
- D4.1g. Integracja ze społeczeństwem grup mieszkańców zagrożonych zjawiskiem patologii, mniejszości narodowych i cudzoziemców, w tym ich ochrona przed ekstremizmem i przestępczością na tle rasowym
- D4.1h. Wspieranie działań prowadzących do integracji ze społeczeństwem osób opuszczających placówki opiekuńcze, zakłady psychiatryczne oraz po odbyciu wyroku
- D4.1i. Zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej
- D4.1j. Wspieranie działań asystentów prewencji w gminach
- D4.1k. Współpraca i wzajemna koordynacja działań instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania przestępczości
- D4.1l. Wspieranie współpracy transgranicznej w dziedzinie bezpieczeństwa obywateli i mienia
- D4.1m. Wspieranie tworzenia niezależnych wyspecjalizowanych jednostek i miejsc pracy w Policji Republiki Czeskiej
- D4.1n. Wspieranie utworzenia niezależnego sądu okręgowego dla kraju libereckiego

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

145, 146, 147, 148, 149

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, D1, D3, D4, E1, E2, E3

D4.2 ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

DZIAŁANIA

- D4.2a. Wspieranie wymiany i modernizacji wyposażenia techniczno-materiałowego oraz infrastruktury elementów zarządzania kryzysowego, ZSR i jednostek ochrony przeciwpożarowej
- D4.2b. Pozyskiwanie sprzętu i materiałów do zarządzania sytuacjami awaryjnymi i kryzysowymi, z uwzględnieniem pandemii
- D4.2c. Usprawnienie systemu połączenia i komunikacji pomiędzy wszystkimi komponentami ZSR, z uwzględnieniem komunikacji z mieszkańcami i gminami
- D4.2d. Zapewnienie lepszego połączenia systemów informatycznych poszczególnych jednostek ZSR
- D4.2e. Lepsze powiązanie i współpraca organizacji wolontariackich z jednostkami ZSR i innymi jednostkami zawodowymi
- D4.2f. Poszerzenie współpracy transgranicznej jednostek ZSR w zakresie zarządzania kryzysowego
- D4.2g. Funkcjonalne powiązanie służb interwencji kryzysowej i pomocy psychospołecznej zespołów przeciwdziałających konfliktom itp. oraz promowanie tych usług w społeczeństwie

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

150, 151, 152, 153

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, D4, E1

D4.3 PRZYGOTOWANIE MIESZKAŃCÓW NA WYPADEK SYTUACJI WYJĄTKOWYCH LUB KRYZYSOWYCH

DZIAŁANIA

- D4.3a. Wspieranie dobrego funkcjonowania systemów informatycznych służących do informowania obywateli o sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych
- D4.3b. Wspieranie działań w zakresie zwiększania przygotowania gmin do radzenia sobie z sytuacjami wyjątkowymi i kryzysowymi, z uwzględnieniem pandemii
- D4.3c. Przekazywanie mieszkańcom informacji o odpowiednim zachowaniu i działaniach w sytuacjach wyjątkowych i kryzysowych
- D4.3d. Organizowanie wydarzeń dla mieszkańców przez gminy i jednostki ZSR ukierunkowanych na tematykę ochrony mieszkańców
- D4.3e. Wspieranie jednolitego nauczania w szkołach w zakresie ochrony mieszkańców
- D4.3f. Szkolenie kadry pedagogicznej i pracowników służb publicznych w zakresie ochrony mieszkańców i mienia

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

154, 155

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, D1, D4, E1

KRAJ | E
WSPÓŁPRACUJĄCY

E1 OTWARTE ZARZĄDZANIE I ROZWÓJ TERYTORIALNY

PERSPEKTYWA

Podmioty z kraju libereckiego współpracują także z regionami sąsiedniej Saksonii i województwa dolnośląskiego. Dzięki temu mieszkańcy kraju identyfikują się z obszarem przygranicznym i wykorzystują wszystkie atuty i możliwości, jakie daje im ich lokalizacja. Istotnych impulsów rozwojowych dostarcza także międzyregionalna i ponadnarodowa współpraca z partnerami zagranicznymi oraz współpraca wewnątrz Republiki Czeskiej.

Połączone planowanie strategiczne i przestrzenne oparte na wspólnych danych, rzeczywistych potrzebach i warunkach naturalnych obszaru, stwarza przestrzeń do informowania i aktywnego zaangażowania w te konkretne działania społeczeństwa oraz innych podmiotów działających w granicach danego terytorium.

Zrównoważony rozwój terytorium jest wspierany m.in. przez rozsądne inwestycje, które są przejrzyste i realizowane przy jak najmniejszym obciążeniu administracyjnym.

Zarządzanie odbywa się w odpowiednim środowisku, w sposób transparentny i dostosowany do potrzeb i interesów mieszkańców oraz innych podmiotów. Jest szeroko dostępne i wiąże się z zatrudnieniem niezbędnych, kompetentnych i pomocnych osób, których profesjonalizm cieszy się powszechnym uznaniem.

Aktywni i dobrze poinformowani mieszkańcy oraz sprawnie funkcjonujący sektor non-profit to podstawa społeczeństwa obywatelskiego kraju libereckiego.

E1.1 WSZECHSTRONNA WSPÓŁPRACA

DZIAŁANIA

E1.1a.	Wspieranie istniejących relacji i wprowadzonych procedur wszechstronnej współpracy
E1.1b.	Promowanie partnerstwa i współpracy między gminami
E1.1c.	Wspieranie partnerstwa międzysektorowego i współpracy podmiotów w regionie (lokalne grupy działania...)
E1.1d.	Promowanie współpracy i partnerstwa transgranicznego, w szczególności z regionami sąsiedniej Saksonii i województwa dolnośląskiego
E1.1e.	Wykorzystanie utworzonych struktur do rozwoju współpracy transgranicznej oraz innych podmiotów do rozwoju współpracy transnarodowej i międzynarodowej (Euroregion Nisa, EUWT NOVUM...)
E1.1f.	Wspieranie wymiany doświadczeń, wspólnych działań i projektów mających na celu rozwój współpracy na wszystkich poziomach
E1.1g.	Wspieranie działań mających na celu podniesienie kompetencji podmiotów współpracy (umiejętności językowe oraz inna wiedza i umiejętności)
E1.1h.	Przedstawianie kraju libereckiego i podmiotów w kraju jako odpowiednich partnerów do współpracy na wszystkich szczeblach oraz prezentacja wyników tej współpracy

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

156, 157, 158, 159

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, A2, B1, B2, B3, C1, D1, D2, D3, D4, E3

E1.2 ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ TERYTORIUM

DZIAŁANIA

E1.2a.	Tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju wszystkich części kraju, wsparcie dla regionów z problemami gospodarczymi i regionów o słabszej sytuacji społecznej
E1.2b.	Wspieranie działań określonych regionów zainteresowanych wspólnymi rozwiązaniami na rzecz rozwoju ich terytorium
E1.2c.	Wspieranie tworzenia i wykorzystania dokumentów rozwojowych kraju, gmin, związków międzygminnych oraz regionów i stowarzyszeń
E1.2d.	Zapewnianie spójności dokumentów koncepcyjnych na poziomie gminnym, mikroregionalnym, regionalnym, krajowym, ogólnokrajowym i międzynarodowym
E1.2e.	Wykorzystywanie narzędzi do monitorowania i oceny zaawansowania realizacji celów z dokumentów rozwojowych jako podstawę do decyzji o przyszłym rozwoju terytorium
E1.2f.	Sporządzanie i stosowanie dokumentacji planowania przestrzennego oraz dokumentów planowania przestrzennego regionu i gmin
E1.2g.	Wspieranie opracowywania cyfrowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie ze standardami
E1.2h.	Rozszerzanie wykorzystania i dostarczania informacji z danych analiz przestrzennych również poza obszar planowania przestrzennego
E1.2i.	Zapewnianie połączenia planowania strategicznego i przestrzennego
E1.2j.	Wspieranie włączania nowych tematów do planowania przestrzennego i strategicznego (adaptacja do zmian klimatu, stosowanie inteligentnych rozwiązań...)
E1.2k.	Zaangażowanie społeczeństwa w tworzenie i omawianie dokumentów koncepcyjnych, organizowanie dyskusji i forów publicznych oraz wykraczanie poza zobowiązania wynikające z odpowiednich przepisów
E1.2l.	Doradztwo w zakresie możliwości otrzymania grantu i wykorzystania środków finansowych na zrównoważony rozwój regionu libereckiego
E1.2m.	Zmniejszanie wymagań administracyjnych dotyczących przygotowania wniosku o dofinansowanie oraz zarządzania i zakończenia projektu

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

160, 161, 162, 163, 164

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, C1, C2, E1, F1, F2

E1.3 INTELIGENTNE ZARZĄDZANIE TERYTORIUM

DZIAŁANIA

E1.3a.	Zapewnianie odpowiedniego sposobu komunikacji pomiędzy organami administracji publicznej i mieszkańcami
E1.3b.	Wspieranie publikacji lokalnych materiałów informacyjnych (biuletyny, publikacje, kroniki...)
E1.3c.	Wspieranie współpracy międzyresortowej i wzajemnego przekazywania informacji
E1.3d.	Rozwój i tworzenie urzędu otwartego na mieszkańców
E1.3e.	Rozbudowanie usług elektronicznych w administracji publicznej przyjaznych dla użytkownika oraz inteligentnych i innowacyjnych rozwiązań
E1.3f.	Zwiększanie wykorzystania technologii informatycznych w administracji publicznej
E1.3g.	Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników administracji publicznej
E1.3h.	Wspieranie edukacji pracowników administracji publicznej skoncentrowanej na nowych programach oraz wykorzystanie mediów i nowoczesnych technologii
E1.3i.	Pomoc metodologiczna dla gmin oraz przekazywanie im informacji w zakresie delegowanych uprawnień, kwestii dotacji i innych możliwości rozwoju
E1.3j.	Stosowanie narzędzi pomagających w przejrzystym korzystaniu z zasobów publicznych
E1.3k.	Promowanie zrównoważonych i strategicznych zamówień publicznych
E1.3l.	Zastosowanie kryteriów środowiskowych w zamówieniach publicznych
E1.3m.	Pozyskiwanie, odnawianie i ulepszanie wyposażenia materialno-technicznego miejsc pracy i budynków administracji publicznej
E1.3n.	Zapewnianie dostępności budynków administracji publicznej i obiektów użyteczności publicznej

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

165, 166

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C2, D1, E1, F1

E1.4 WSPÓLNOTA OBYWATELSKA

DZIAŁANIA

E1.4a.	Wspieranie współpracy organizacji pozarządowych non-profit z administracją publiczną i środowiskiem przedsiębiorców oraz włączenie ich w rozwój terytorium
E1.4b.	Wspieranie działalności pożytku publicznego lokalnych podmiotów gospodarczych, organizacji non-profit i administracji publicznej
E1.4c.	Prowadzenie porad, konsultacji i edukacji dla pozarządowych organizacji non-profit w kraju
E1.4d.	Wspieranie możliwości prezentacji aktywności oraz działalności pozarządowych organizacji non-profit
E1.4e.	Promowanie przejrzystości sektora non-profit
E1.4f.	Zaangażowanie miast i gmin w Krajową Sieć Zdrowych Miast oraz wprowadzenie lokalnej Agendy 21
E1.4g.	Stworzenie warunków do aktywnego zaangażowania mieszkańców w życie gminy i proces decyzyjny na wszystkich szczeblach administracji publicznej, usprawnienie wzajemnej komunikacji i przepływu informacji
E1.4h.	Prowadzenie programów motywacyjnych i działań edukacyjno-profilaktycznych mających na celu wzmocnienie więzi mieszkańców z lokalnym regionem
E1.4i.	Promowanie świadomości społecznej odpowiedzialności i aktywnego obywatelstwa
E1.4j.	Wspieranie działań z zakresu wolontariatu

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

167, 168, 169

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, D1, D2, D3, E1, E2, E3

E2 MIASTA ATRAKCYJNE DO ŻYCIA

PERSPEKTYWA

Miasta kraju libereckiego oferują atrakcyjne, zadbane i bezpieczne miejsca do życia z różnorodną i niedrogą ofertą mieszkaniową dla wszystkich grup mieszkańców.

Mieszkańcy miast kraju libereckiego są zadowoleni z infrastruktury publicznej wspierającej wysoką jakość ich życia oraz funkcji miast jako naturalnych ośrodków regionu.

Planowanie rozwoju miast jest koncepcyjne, bez negatywnych skutków dla otoczenia. Odbywa się przy zaangażowaniu mieszkańców, którzy aktywnie uczestniczą w życiu publicznym, a także poprzez społeczności lokalne.

Miasta wspierają swoją tożsamość i tradycje, rozwijają partnerstwa i współpracę na terenie kraju i poza nim.

E2.1 MIESZKANIE

DZIAŁANIA

- E2.1a. Wspieranie renowacji i odbudowy zasobów mieszkaniowych, w tym rewitalizacja osiedli
- E2.1b. Promowanie dostępności wysokiej jakości mieszkań dla wszystkich grup mieszkańców
- E2.1c. Wspieranie budowy i dostępności mieszkań dla rodzin młodych lub niepełnych, grup defaworyzowanych społecznie i osób starszych
- E2.1d. Wspieranie rozwoju różnorodnych zbiorowych form mieszkalnictwa w nowoczesnym standardzie
- E2.1e. Zapewnianie odpowiednich terenów pod budownictwo indywidualne lub zbiorowego zamieszkania
- E2.1f. Wspieranie rozwoju miast bliskiego zasięgu (odpowiednie powiązanie funkcji mieszkaniowej z usługami)
- E2.1g. Zapewnianie wystarczającej liczby miejsc parkingowych na terenach mieszkalnych
- E2.1h. Zapobieganie negatywnym skutkom suburbanizacji

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

170

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

C1, D3, E2, E3, F1

E2.2 PRZESTRZEŃ W MIASTACH

DZIAŁANIA

- E2.2a. Utrzymywanie i poprawa stanu przestrzeni publicznej, budynków, konstrukcji i małej architektury w miastach, z uwzględnieniem bezbarierowego dostępu do nich
- E2.2b. Zapewnianie profesjonalnego, bliskiego naturze i przyjaznego środowisku tworzenia i pielęgnacji zieleni publicznej, zbiorników i cieków wodnych w miastach
- E2.2c. Wykorzystanie elementów wód otwartych w systemie zarządzania wodą deszczową w miastach
- E2.2d. Wspieranie zachowania i wykorzystania dziedzictwa historyczno-kulturowego w miastach, rewitalizacja historycznych centrów miast
- E2.2e. Wspieranie tworzenia koncepcji architektoniczno-urbanistycznych miast
- E2.2f. Zmniejszenie obciążenia ruchem w centrach miast
- E2.2g. Stworzenie warunków do częstszego korzystania z transportu publicznego i niezmotoryzowanego w miastach
- E2.2h. Zapewnienie bezpiecznego ruchu rowerowego i pieszego w mieście
- E2.2i. Zapewnianie kompleksowego połączenia terenu miasta z systemami infrastruktury technicznej (uzupełnienie, odnowienie, rozbudowa) odpowiadającego lokalnym uwarunkowaniom
- E2.2j. Przywracanie życia w centrach miast
- E2.2k. Rewitalizacja terenów przemysłowych (brownfields) w miastach w celu poszukiwania ich konstruktywnego wykorzystania
- E2.2l. Przygotowywanie miast do łagodzenia skutków zmian klimatu
- E2.2m. Wykorzystywanie inteligentnych rozwiązań do poprawy środowiska i życia w miastach (Smart City)

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

171, 172, 173

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B3, C1, C2, E1, E2, F1, F2

E2.3 ROZWÓJ MIAST I SŁUŻB PUBLICZNYCH

DZIAŁANIA

- E2.3a. Zapewnianie odpowiednich możliwości i jakości usług publicznych w miastach (edukacja, zdrowie, usługi socjalne, samorządy...) z uwzględnieniem naturalnych przyzwyczajeń ich użytkowników
- E2.3b. Tworzenie odpowiednich warunków do wspierania działalności gospodarczej, lokalnych produktów oraz firm
- E2.3c. Wspieranie aktywności i zajęć rekreacyjnych realizowanych w przestrzeni publicznej
- E2.3d. Tworzenie warunków do aktywnego wypoczynku w miastach i na ich zapleczach
- E2.3e. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w miastach (stowarzyszenia, centra dla młodych rodziców, świetlice...)
- E2.3f. Wspieranie integracji społecznej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozwiązywanie problemów lokalizacji wykluczonych społecznie oraz ich mieszkańców
- E2.3g. Włączenie mieszkańców miast w bezpośrednie uczestnictwo i społeczne planowanie rozwoju miast

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

174, 175

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, B1, B2, B3, D1, D2, D3, E1, E2

E3 ŚWIADOME OBSZARY WIEJSKIE

PERSPEKTYWA

Obszary wiejskie kraju libereckiego są wysokiej jakości miejscem do życia. Cieszą się wysokim poziomem świadomości i oferują stabilność gospodarczą i społeczną w oparciu o tradycję i przywróconą więź z terytorium.

Podstawą obszarów wiejskich są aktywnie rozwijające się gminy z dostępną infrastrukturą połączoną z siecią usług i możliwościami pracy oraz z atrakcyjną ofertą mieszkaniową.

Ich efektywna administracja zapewnia wysokiej jakości warunki do życia mieszkańcom, którzy aktywnie angażują się w sprawy publiczne.

E3.1 PUBLICZNA INFRASTRUKTURA I SŁUŻBY NA OBSZARACH WIEJSKICH

DZIAŁANIA

E3.1.a.	Zapewnianie wysokiej jakości i dostępnej sieci podstawowych usług publicznych na obszarach wiejskich (edukacja, służba zdrowia, usługi socjalne, samorządy itp.)
E3.1.b.	Wspieranie dostępności wyposażenia przestrzeni miejskiej oraz dostępności usług na obszarach wiejskich (sklep, biblioteka itp.), w tym usług mobilnych oraz przestrzeni wspólnych
E3.1.c.	Utrzymanie szkół w gminach wiejskich i wspieranie ich funkcji środowiskowej
E3.1.d.	Poprawa dostępności do transportu publicznego i infrastruktury gmin wiejskich oraz poprawa stanu dróg lokalnych
E3.1.e.	Zapewnianie odpowiednich usług komunikacyjnych gmin wiejskich za pomocą publicznego transportu przy zachowaniu jego opłacalności i efektywności
E3.1.f.	Zapewnianie wysokiej jakości infrastruktury technicznej oraz wspieranie realizacji indywidualnych i grupowych rozwiązań technicznych obszarów wiejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków, studnie, małe farmy wiatrowe itp.)
E3.1.g.	Zapewnianie zasięgu wysokiej jakości sieci telekomunikacyjnej (sygnał komórkowy, Internet itp.)
E3.1.h.	Utrzymywanie i poprawa stanu oraz funkcjonalności przestrzeni publicznych, poprawa ogólnego stanu obszarów wiejskich
E3.1.i.	Budowa, konserwacja i przebudowa budynków użyteczności publicznej, obiektów i sieci na obszarach wiejskich
E3.1.j.	Budowa, utrzymanie i przebudowa obiektów użyteczności publicznej stworzonych dla mieszkańców obszarów wiejskich jako miejsca do spędzania wolnego czasu
E3.1.k.	Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju mieszkalnictwa na obszarach wiejskich
E3.1.l.	Tworzenie warunków dla rozwoju i utrzymania miejsc pracy oraz rozwijanie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich z uwzględnieniem wykorzystania lokalnego potencjału
E3.1.m.	Wspieranie utrzymania budynków o wartości architektonicznej na obszarach wiejskich
E3.1.n.	Wspieranie zachowania krajobrazowego charakteru obszarów wiejskich
E3.1.o.	Promowanie współdzielenia usług na obszarach wiejskich
E3.1.p.	Wykorzystanie potencjału lokalnych produktów, usług i rzemiosła na obszarach wiejskich oraz wspieranie produkcji, prezentacji i sprzedaży produktów regionalnych
E3.1.q.	Wspieranie inteligentnych rozwiązań jako narzędzia do poprawy środowiska i jakości życia na obszarach wiejskich

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

176, 177, 178

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A1, A2, B1, B2, B3, C1, C2, D1, D2, D3, D4, E1, E2, E3, F1, F2

E3.2 LUDZIE NA OBSZARACH WIEJSKICH

DZIAŁANIA

- E3.2a. Utrzymanie i wspieranie życia towarzyskiego i społecznego oraz tradycji na obszarach wiejskich
- E3.2b. Promowanie aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie przywiązania mieszkańców do miejsca, w którym żyją
- E3.2c. Wykorzystywanie potencjału nowych i obecnych mieszkańców gmin do ich rozwoju oraz współżycia społecznego
- E3.2d. Wspieranie domów kultury i zajęć rekreacyjnych na obszarach wiejskich
- E3.2e. Rozwiązywanie problemów grup defaworyzowanych na obszarach wiejskich i ich angażowanie w życie społeczne gmin

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

179, 180

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B2, B3, D3, E1, E3

E3.3 ZARZĄDZANIE OBSZARAMI WIEJSKIMI

DZIAŁANIA

- E3.3a. Wspieranie współpracy między podmiotami zaangażowanymi w rozwój obszarów wiejskich
- E3.3b. Wspieranie edukacji przedstawicieli gminy i ich dostępu do informacji o nowościach i możliwościach dalszego rozwoju gminy
- E3.3c. Wspieranie projektów doradztwa dla podmiotów działających w obszarze rozwoju obszarów wiejskich oraz słabszych gospodarczo
- E3.3d. Wspieranie stowarzyszania gmin w celu efektywnego zarządzania środkami publicznymi
- E3.3e. Wspieranie koncepcyjnego rozwoju urbanistycznego obszarów wiejskich
- E3.3f. Wspieranie działań prowadzących do zachowania lub przywrócenia unikatowej wiejskiej atmosfery

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

181, 182, 183

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

D1, E1, E3

KRAJ
ZIELONY

| F

F1 CZYSTE ŚRODOWISKO

PERSPEKTYWA

Kraj liberecki to obszar o harmonijnym krajobrazie, zdrowej przyrodzie i środowisku, w którym oczywistością jest rozsądne planowanie rozwoju terytorialnego i przemyślane zarządzanie krajobrazem oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych.

Mieszkańcy otrzymują odpowiednie i zgodne z prawdą informacje i wiedzę o stanie środowiska, traktują je z troską i oczekują tego od innych.

Technologie i działania mające na celu zapobieganie, eliminowanie lub łagodzenie negatywnych skutków działalności człowieka są tu aktywnie wspierane.

Kraj liberecki jest odpowiednio przygotowany na zmiany klimatu i wszyscy aktywnie uczestniczą w łagodzeniu ich skutków.

F1.1 OCHRONA PRZED SKUTKAMI WPŁYWU CZŁOWIEKA NA ŚRODOWISKO

DZIAŁANIA

F1.1a.	Zapobieganie powstawaniu odpadów
F1.1b.	Rozwijanie i wykorzystywanie technologii i rozwiązań mających na celu zmniejszanie produkcji odpadów i emisji
F1.1c.	Tworzenie odpowiednich warunków i zachęcanie do lepszego sortowania odpadów
F1.1d.	Wspieranie działań mających na celu zwiększenie udziału odpadów segregowanych i recyklowalnych oraz rozwoju nowych technologii ich wykorzystania
F1.1e.	Rozwój infrastruktury do przetwarzania i utylizacji odpadów na terenie kraju
F1.1f.	Utylizacja problematycznych rodzajów odpadów (osad z oczyszczalni ścieków, resztki żywności, wraki samochodów itp.)
F1.1g.	Skuteczna kontrola istniejącej ryzykownej infrastruktury oraz jej monitorowanie
F1.1h.	Stosowanie niskoemisyjnych innowacyjnych technologii
F1.1i.	Ostrożne wykorzystanie zasobów naturalnych i bogactwa mineralnego kraju
F1.1j.	Wykorzystanie przyjaznych dla środowiska i sąsiednich terenów metod wydobycia i wstępnej obróbki surowców
F1.1k.	Wsparcie dla otwierania nowych złóż surowców naturalnych wyłącznie jako zastąpienie nadmiernie eksploatowanych lub wyczerpanych zasobów złóż
F1.1l.	Oszczędzanie zasobów naturalnych poprzez zastąpienie ich surowcami wtórnymi
F1.1m.	Angażowanie mieszkańców w praktyczną ochronę przyrody i inne działania na rzecz poprawy stanu środowiska w kraju
F1.1n.	Włączenie praktycznej edukacji w zakresie ochrony przyrody i zmian klimatycznych w szkołach
F1.1o.	Rozwój funkcjonalnej sieci dostawców usług wysokiej jakości w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej, wychowania i edukacji
F1.1p.	Wspieranie programów edukacji ekologicznej, wydarzeń i kampanii informacyjnych podnoszących świadomość w dziedzinie adaptacji i łagodzenia skutków zmian klimatu dla społeczeństwa
F1.1q.	Podnoszenie świadomości na temat zmian klimatu wśród specjalistów, zwłaszcza pracowników administracji państwowej, planowania przestrzennego, gospodarki wodnej i zarządzających budynkami o znaczącym wpływie na terytorium
F1.1r.	Umiejscawianie infrastruktury i budynków w pierwszej kolejności tak, aby nie ograniczały hydrologicznych oraz pozostałych funkcji ekologicznych krajobrazu
F1.1s.	Budowa dróg o małym ruchu, dróg dla transportu niezmotoryzowanego oraz, w konkretnych przypadkach, innych obszarów utwardzonych o nawierzchni przepuszczalnej wodę

WSKAŹNIKI *numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury*

184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, C1, C2, D1, D4, E1, F1, F2

F1.2 USUWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW WPŁYWU NA ŚRODOWISKO

DZIAŁANIA

- F1.2a. Promowanie wykorzystania do nowych celów lub usuwania infrastruktury przemysłowej (brownfields), w tym usuwania istniejących obciążeń środowiskowych na ich terenach
- F1.2b. Realizowanie projektów ukierunkowanych na przyszłe wykorzystanie byłego obszaru wojskowego Ralsko i usunięcie obciążeń środowiskowych na jego terenie
- F1.2c. Zapewnianie monitorowania i usuwania nielegalnych wysypisk i innych obciążeń środowiskowych
- F1.2d. Wspieranie działań prowadzących do oczyszczania terenu po wydobyciu surowców naturalnych, z wykorzystaniem metod przyjaznych środowisku
- F1.2e. Wspieranie projektów prowadzących do ograniczenia emisji szkodliwych substancji do powietrza (w tym smogu świetlnego)
- F1.2f. Minimalizacja negatywnego wpływu transportu na środowisko (hałas, emisje itp.)
- F1.2g. Wspieranie wymiany istniejących kotłów na paliwo stałe na nowe, ekologiczne urządzenia
- F1.2h. Wspieranie działań prowadzących do likwidacji skutków klęsk żywiołowych i ekologicznych oraz skutków zmian klimatu

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

194, 195, 196, 197, 198, 199

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, B2, C1, C2, E2, E3, F1, F2

F2 SZACUNEK DO PRZYRODY I KRAJOBRAZÓW

PERSPEKTYWA

Kraj liberecki to obszar o harmonijnym krajobrazie, zdrowej przyrodzie i środowisku, w którym oczywistością jest rozsądne planowanie rozwoju terytorialnego i przemyślane zarządzanie krajobrazem oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych.

Mieszkańcy otrzymują odpowiednie i zgodne z prawdą informacje i wiedzę o stanie środowiska, traktują je z troską i oczekują tego od innych.

Technologie i działania mające na celu zapobieganie, eliminowanie lub łagodzenie negatywnych skutków działalności człowieka są tu aktywnie wspierane.

Kraj liberecki jest odpowiednio przygotowany na zmiany klimatu i wszyscy aktywnie uczestniczą w łagodzeniu ich skutków.

F2.1 DBANIE O KRAJOBRAZ I JEGO WYKORZYSTANIE

DZIAŁANIA

F2.1a.	Rozwijanie i utrzymywanie istniejącej sieci obszarów chronionych w kraju
F2.1b.	Włączanie społeczeństwa, przedsiębiorców oraz innych podmiotów w aktywną ochronę przyrody i krajobrazu oraz wspieranie współpracy z administracją obszarów szczególnie chronionych
F2.1c.	Zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych krajobrazu
F2.1d.	Utrzymywanie, przywracanie i tworzenie elementów krajobrazotwórczych (aleje, mokradła, pasy zieleni, małe zabytki i budynki itp.)
F2.1e.	Ochrona krajobrazu i gleby przed negatywnymi ingerencjami budowlanymi w celu stworzenia harmonijnego krajobrazu
F2.1f.	Zachowanie lub zwiększenie przepuszczalności migracyjnej krajobrazu, zmniejszenie efektu barierowego powodowanego przez zabudowę
F2.1g.	Promowanie większej różnorodności gatunkowej, wiekowej i przestrzennej zwierząt i roślin w krajobrazie
F2.1h.	Wspieranie zwalczania/redukcji gatunków inwazyjnych i zapobiegania ich rozprzestrzenianiu
F2.1i.	Wspieranie opieki nad dzikimi zwierzętami oraz rzadkimi gatunkami szczególnie chronionymi
F2.1j.	Ochrona i poprawa stanu siedlisk przyrodniczych
F2.1k.	Regeneracja i regularne utrzymanie obszarów wodnych, ochrona cieków wodnych
F2.1l.	Promowanie retencji wody w krajobrazie poprzez tworzenie różnorodnych działań przyjaznych naturze
F2.1m.	Realizacja działań w zakresie retencji, wchłaniania i parowania wody na terenach zabudowanych oraz z terenów utwardzonych
F2.1n.	Ochrona i przywracanie ekosystemów wychwytyjących węgiel z atmosfery (torfowiska, tereny podmokłe, ekosystemy leśne i łąkowe itp.)
F2.1o.	Wspieranie działań przeciwerozwojowych
F2.1p.	Wprowadzanie przyjaznych środowisku rozwiązań przeciwpowodziowych
F2.1q.	Rozwiązywanie problemu niewłaściwego zagospodarowania terenów zalewowych

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

200, 201, 202

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

B3, C1, C2, D4, E1, E2, E3, F1, F2, F3

F3 PRZYJAZNE DLA ŚRODOWISKA ROLNICTWO I GOSPODARKA LEŚNA

PERSPEKTYWA

Podczas prowadzenia działalności rolniczej oraz działań związanych z gospodarką leśną, zasoby naturalne kraju libereckiego wykorzystywane są z poszanowaniem przyrody i środowiska, przy uwzględnieniu wystarczającej retencji wody w krajobrazie.

Właściwie ustanowiony system wspierania rolnictwa i leśnictwa wzmacnia lokalną gospodarkę i produkcję.

F3.1 ROLNICTWO

DZIAŁANIA

F3.1a.	Promowanie retencji wody w krajobrazie i ochrony zasobów wód podziemnych poprzez różnorodne działania w rolnictwie przyjazne naturze
F3.1b.	Wspieranie utrzymania krajobrazu i gospodarki rolnej mającej na celu ochronę gleb oraz zachowanie bioróżnorodności i różnorodności krajobrazu
F3.1c.	Rozwijanie rolnictwa wielofunkcyjnego i jego alternatywnych form (rolnictwo ekologiczne)
F3.1d.	Wspieranie wzajemnej współpracy podmiotów działających w obszarze rolnictwa
F3.1e.	Wspieranie szkoleń zawodowych, edukacji i doradztwa dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą i przetwórców z sektora rolno-spożywczego
F3.1f.	Wspieranie i promocja imprez społeczno-edukacyjnych z zakresu rolnictwa, leśnictwa i miejscowej produkcji żywności
F3.1g.	Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie potrzeby zrównoważonego rolnictwa i związanych z nim negatywnych skutków (zapach nawożenia itp.)
F3.1h.	Wspieranie działań prowadzących do wzrostu konkurencyjności i wykorzystania lokalnych zasobów oraz produkcji rolnej
F3.1i.	Tworzenie warunków do współistnienia rolników z dużymi drapieżnikami, w tym ograniczanie konfliktów

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

203, 204, 205, 206, 207, 208, 209

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, D1, E1, F1, F2, F3

F3.2 GOSPODARKA LEŚNA

DZIAŁANIA

F3.2a.	Stosowanie technologii przyjaznych środowisku i przyjaznych naturze procesów w gospodarce leśnej
F3.2b.	Przywrócenie lasu do naturalnego stanu gatunkowego, wiekowego i przestrzennego z uwzględnieniem zmian klimatycznych
F3.2c.	Zwiększenie zdolności retencyjnej lasów
F3.2d.	Wspieranie wykorzystania regionalnych możliwości pielęgnacji lasów i przetwarzania drewna
F3.2e.	Wspieranie realizacji przyjaznych naturze zajęć turystycznych i sportowych w lesie
F3.2f.	Wspieranie działań prowadzących do ograniczenia negatywnego wpływu zwierząt kopytnych na lasy
F3.2g.	Wspieranie szkoleń i doradztwa zawodowego dla podmiotów zarządzających lasami

WSKAŹNIKI numery wskaźników z załącznika nr 3 odnoszących się do procedury

210, 211, 212, 213, 214

ODNOŚNIKI DO PROCEDUR POWIĄZANYCH

A2, B1, B2, D1, F1, F2, F3

3. POWIĄZANIE DOKUMENTU Z KWESTIĄ ZMIAN KLIMATYCZNYCH I INTELIGENTNYMI ROZWIĄZANAMI

ZMIANY KLIMATU

Kwestia zmian klimatycznych stała się w ostatnich latach głównym zagadnieniem ochrony środowiska. Choć opinie na temat tego procesu nie są jednolite, skutków tej zmiany nie sposób kwestionować. Kraj liberecki jest przygotowany do łagodzenia konsekwencji zmian klimatycznych na swoim obszarze i szuka sposobów na aktywne włączenie się w redukcję emisji gazów cieplarnianych. Poprzez odpowiednio wczesne wdrażanie odpowiednich środków adaptacyjnych chce wzmocnić długoterminową wysoką odporność na przejawy tej globalnej zmiany. Nieustannie dostosowuje się do aktualnego rozwoju sytuacji tak, aby utrzymywać jak najlepsze warunki do życia i potencjał kraju nie tylko dla obecnego pokolenia jego mieszkańców, ale również dla przyszłych pokoleń.

Działania powiązane ze zmianami klimatycznymi oznaczono ikoną .

INTELIGENTNE ROZWIĄZANIA

Termin „Smart Cities“ (inteligentne miasta) jest używany w Czechach od 2010 roku, głównie z inicjatywy, która skupiła się na przemyśle, transporcie i energetyce oraz na zmniejszaniu ich wpływu na środowisko naturalne. Dlatego w języku czeskim angielskie słowo „smart” jest częściej zastępowane słowem „inteligentní“ (inteligentny) lub „chytrý“ (mądry).

Dzisiaj koncept ten jest stosowany w znacznie szerszym znaczeniu – inteligentne miasta, inteligentne gminy, inteligentne obszary wiejskie, inteligentna administracja publiczna, inteligentne krajobrazy, inteligentne sieci itd.. Łączy je wspólny cel, którym jest zapewnienie wysokiej jakości życia obywatelom, rozwój gmin, miast i regionów poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii.

Kraj liberecki również wpisuje się w tę ideę, a pierwszym krokiem w jej promowaniu było opracowanie dokumentu koncepcyjnego „Chytřejší kraj” (Mądrzejszy kraj), który ma pomóc w kierowaniu przyszłymi działaniami w kraju libereckim w zakresie wykorzystania inteligentnych technologii. Głównym celem jest zaprojektowanie wizji i obszaru interwencji, które najlepiej odpowiedzą na rzeczywiste potrzeby mieszkańców regionu libereckiego i pozwolą zidentyfikować obszary, w których warto zająć się zastosowaniem i przyszłym systematycznym wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Koncepcja koncentruje się przede wszystkim na tematach związanych z działaniami i kompetencjami w zakresie odpowiedzialności kraju libereckiego jako korporacji prawa publicznego, która zgodnie z ustawą o krajach „dba o wszechstronny rozwój swojego terytorium i potrzeb swoich obywateli”. Technologie i inteligentne rozwiązania nie są postrzegane jako cel, ale środek, który ma na celu ułatwienie rozwiązywania problemów, oszczędzanie czasu i energii oraz zwiększenie produktywności pracy i podniesienie świadomości.

Działania związane z inteligentnymi rozwiązaniami są oznaczone ikoną .

4. ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwoju Kraju jest dokumentem strategicznym, który odnosi się do przyszłego rozwoju kraju w szerokim zakresie, a zatem stanowi ważną podstawę do kierowania rozwojem terytorialnym kraju na najbliższe 7 lat. Dokument jest przyjmowany i zatwierdzany przez samorząd kraju.

DO JAKICH CELÓW SAMORZĄD POTRZEBUJE TAKIEGO DOKUMENTU I DLACZEGO GO SPORZĄDZA?

Samorząd ma decydować o przyszłym rozwoju regionu na podstawie wiedzy o aktualnym stanie regionu i jego potrzebach. Zgromadzona wiedza jest wynikiem rozmów i dyskusji z ważnymi partnerami w regionie. Samorząd omawia i zatwierdza dokumenty we współpracy z ww. partnerami, tak, aby podjęte decyzje nie były przypadkowe, nieefektywne lub sprzeczne z zasadami zarządzania strategicznego i planowania krajów. Strategia ma zatem służyć samorządowym organom kraju jako podstawa podczas podejmowania decyzji o przyszłym rozwoju kraju. Oprócz tego obowiązek sporządzenia takiego dokumentu przez kraj wynika z przepisów prawa, a dokładnie z ustawy nr 248/2000 Dz.U. Rep. Czeskiej o wsparciu rozwoju regionalnego i ustawy nr 129/2000 Dz.U. Rep. Czeskiej o krajach.

Aby Strategia Rozwoju była nie tylko dokumentem samorządu, ale również dokumentem, który łączy wszystkie ważne podmioty wpływające na rozwój kraju, sporządzający dokument włożył stosunkowo duży wysiłek we włączenie podmiotów spoza Urzędu Kraju Libereckiego i reprezentantów społeczeństwa lokalnego nie tylko w proces jego omawiania, ale również w proces opracowywania dokumentu. Takie działanie wykracza poza ramy oczywistych obowiązków dla kraju libereckiego wynikających z ustawodawstwa. Około 300 osób podzielonych na 14(5) grup roboczych stworzyło podstawę części projektowej programu, która była stopniowo poprawiana i doprecyzowywana na podstawie kilku etapów dyskusji zarówno z różnymi organami Urzędu Kraju Libereckiego i organami kraju libereckiego, jak również z podmiotami spoza niego i społecznością lokalną.

JAKIE MAMY DOŚWIADCZENIE WE WSPÓŁPRACY ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ?

Proces opracowania i omawiania Strategii potwierdził, że włączenie społeczności do tworzenia dokumentu od samego początku jest bardzo ważne. Jest to wprawdzie stosunkowo pracochłonny proces, niełatwy w kwestiach komunikacji, przestrzegania z góry ustalonych reguł, wzajemnej otwartości i zaufania, jednak ma on szereg korzyści:

- społeczeństwo ma możliwość współtworzenia dokumentu od samego początku i może uwzględnić w nim swoje wyobrażenia na temat przyszłego rozwoju kraju, swoje potrzeby i opinie na temat działań w regionie,

- dochodzi do nawiązania szeregu nowych kontaktów i dzielenia się doświadczeniami, co przyczynia się do pogłębienia dalszej współpracy w regionie,
- zostaje stworzona przestrzeń do prowadzenia dyskusji, precyzowania opinii, poszukiwania wspólnych rozwiązań we wszystkich resortach, instytucjach, organach państwowych, grupach interesów i społeczności.

JAK PROGRAM ROZWOJU KRAJU BĘDZIE WYGLĄDAŁ W PRAKTYCE?

Program Rozwoju Kraju Libereckiego 2021-2027 określa ogólne ramy dla projektów lub przedsięwzięć, które będą podejmowane na terenie kraju i będą ubiegały się o wsparcie ze strony kraju w okresie 2021-2027. W praktyce oznacza to, że przygotowywane przedsięwzięcia, projekty lub w inny sposób zawnioskowane działania będą musiały być zgodne z działaniami zaproponowanymi w programie kraju. Tzw. „**Zgodność z Programem Rozwoju Kraju**“ to dokument drukowany, który będzie wydawany, podobnie jak w okresie lat 2007-2013, przez Wydział Rozwoju Regionalnego i Projektów Europejskich Urzędu Kraju Libereckiego. Strategia jest jednocześnie ogólnym punktem wyjścia do sporządzania i tworzenia innych dokumentów koncepcyjnych kraju, mikroregionów, gmin itd. (np. Zasady Rozwoju Terytorialnego Kraju Libereckiego, Średnioterminowy Plan Rozwoju Usług Społecznych, Regionalne Strategie Innowacyjne, Strategie Rozwoju LGD, gmin, miast itd.).

Jednym z podstawowych warunków, aby zapewnić spójność Strategii Rozwoju Kraju i umożliwić jej realizację, jej akceptacja jej treści przez podmioty podejmujące decyzje w regionie. Wierzymy, że sposób opracowania i późniejszy proces omawiania Strategii Rozwoju Kraju Libereckiego 2021-2027 był dobrym wyborem, a opracowany dokument będzie rzetelnym wsparciem podczas podejmowania decyzji przez władze kraju i będzie stanowił wytyczne dla innych podmiotów, którym zależy na wszechstronnym i zrównoważonym rozwoju kraju libereckiego.

5. OBJAŚNIENIE POJĘĆ I SKRÓTÓW

5.1 OBJAŚNIENIE POJĘĆ

ADAPTACJA	radzenie sobie ze skutkami zmiany
MAŁE ZABYTKI	krzyże, kaplice, drogi męki itd.
INTELIĞENTNE ROZWIĄZANIA	rozwiązania umożliwiające podnoszenie jakości usług i lepsze zarządzanie w oparciu o zaawansowaną pracę z nowoczesnymi technologiami cyfrowymi
INTELIĞENTNE SIECI	sieci umożliwiające regulowanie produkcji i zużycia energii elektrycznej w czasie rzeczywistym oraz dystrybucję tej energii zgodnie z aktualnymi potrzebami
PLANOWANIE SPOŁECZNE	sposób planowania, w którym dochodzi do zaangażowania wszystkich stron, których dotyczy planowana problematyka i którego celem jest osiągnięcie wyniku akceptowanego przez większość uczestników w oparciu o dialog
MIASTA MAŁYCH ODLEGŁOŚCI	łączenie funkcji mieszkaniowej z usługami i niezakłócającą porządku produkcją tak, aby nie była konieczna podróż przez całe miasto
ŁAGODZENIA SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU	łagodzenie lub spowalnianie zmian klimatycznych

USŁUGI ODCIĄŻAJĄCE

usługi świadczone na rzecz osób sprawujących długotrwałą opiekę nad osobami niepełnosprawnymi

OCZYSZCZONE WODY ŚCIEKOWE

część przepływu przez ogólnospławną sieć kanalizacyjną, która jest przy określonym nadlimitowym stanie (spowodowanym głównie ulewnymi opadami deszczu) odprowadzana z kanalizacji w tzw. separatorach bezpośrednio do cieków wodnych powodem ku temu jest ochrona kanalizacji i oczyszczalni ścieków przed przeciążeniem hydraulicznym

BEZPOŚREDNIE UCZESTNICTWO

możliwość udziału społeczeństwa w bezpośrednim planowaniu strategii rozwoju danego obszaru

ZAPOBIEGANIE PRZESTĘPCZOŚCI

działania edukacyjne, uświadamiające i wychowawcze skierowane do obywateli, mające na celu zapobieganie przestępczości

SZARA WODA

ścieki głównie z umywalek, pryszniców, zlewów itp., które po oczyszczeniu mogą być ponownie wykorzystane jako woda technologiczna

TRANSPARENTNOŚĆ ORGANIZACJI NON-PROFIT

transparentność organizacji non-profit jest powiązana ze sposobem w jaki funkcjonują, jak są zarządzane i prezentowane publicznie; organizacja non-profit deklarująca swoją transparentność powinna przedstawić pewne minimum danych na swój temat, które wykraczają poza minimum wymagane przez obowiązujące przepisy prawne

ZIELONE TRASY

ekologiczne trasy spacerowe, rowerowe, biegowe, narciarskie itd., które są przejezdne i połączone ze sobą ze wszystkich stron; trasy są atrakcyjne dzięki swojemu położeniu w przyjemnym otoczeniu oraz dzięki ofercie usług towarzyszących

5.2 OBJAŚNIENIE SKRÓTÓW

ČR	Republika Czeska
EUWT	Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej
IDOL	Zintegrowany System Transportowy Kraju Libereckiego
LGD	Lokalna Grupa Działania
UE	Unia Europejska
ZSR	Zintegrowany System Ratownictwa